Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

לאדזשער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 34 (1027) | Łódź, Sroda 9 Lutego 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך ז' אדר א תרפ"ז. | Nr. 34 (1027)

24-71 אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel 24-7

טראן-רעדע פון ענגלישען קעניג.

לייבאר-פארטיי קריטיקירט שארף די ענגלישע פאליטיק אין כינע.

יוד. אויטאנאמער ראיאן ווערט געשאפען אין כערסאנער גוב.

ערעפנונג פון ענגלישען פארלאמענט

לאנדאן, 8. (אטע) ביי דער ערעפנונג פון פארלאמענט, וועלכע איז היינט פארגעקומען, האט דער קעניג געהאלטען די טראן-רעדע, זאגענדיג צ.א.:

די באציהונגען צווישען ענגלאנד און די שכנישע מלוכות זענען ווייטער פריינדליכע. די פעלקער-ליגע איז פארשטארקט געווארען א דאנק דעם, וואס דייטשלאנד איז אריינגעטראטען אין דער ליגע און בעקומען אן ארט אין ראט. די עקסצעסען אין כינע געגען אויסלענדער און ספעציעל געגען די ענגלענדער האבען געצוואונגען די ענגלישע רעגירונג צו שיקען מיליטער אויפ'ן ווייטען מזרח. ענגלאנד שטרעבט צו ערלעדיגען אויף א פרידליכען אופן אלע קאנפליקטען מיט כינע און האט געמאכט די נעהעריגע פארשלאגען אין דער ריכטונג. די ענגלישע רעגירונג וועט ווייטער פיהרען די טראדיציאנעלע פאליטיק פון נישט אריינמישען זיך אין די אינערליכע ענינים פון כינע.

בנוגע דער אינערליכער פאליטיק ה'ס דער קעניג אנגעוויזען, אז די פערהעלטענישען אין האנדעל און אין דער אינדוסטריע האבען זיך פארבעסערט. די רעגירונג וועט אנגעהמען מיטלען צו בעקעמפען די ארבייטסלאזיגקייט און צו פארבעסערן די פראדוקציע.

דער קעניג האט אויך דערמאהנט וועגען בעשלוס פון דער בריטישער קאנפערענץ צו ענדערען דעם בוי פון דער אימפעריע און פון ענגלישען קעניגליכען טיטול.

לאנדאן, 8 (אטע) נאך דער טראן-רעדע, אין וועלכער ס'איז פיל אויפמערקזאמקייט געלעגט געווארען אויף דער כינעזישער פראגע, איז דער פארלאמענט צוגעטראטען צו די דעבאטען. דער לידער פון דער לייבאר-פארטיי מאקדאנאלד האט שארף קריטיקירט די פאליטיק לגבי כינא און איז ארויסגעטראטען געגען דעם שיקען מיליטער קיין שאנכאי.

פרעמיער באלדווין האט ערקלערט, אז דער אויסערן מיניסטער טשעמבערלען וועט וועגען דער פ'אגע געבען אויספיהרליכע ערקלערונגען. דער פרעמיער האלט, אז די עוואקואציע פון שאנכאי איז אונמעגליך.

יוסטיץ-מיניסטער זאל פסק'ענען וועגען „כשר" און „טריף".

דעלעגאציע פון רבנים ביים מין. מעישטאוויטש.

ווארשא, 8 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). היינט איז א דעלעגאציע פון רבנים, בראש פון הרב דעפ. לעווין און הרב כהנא געווען ביים יוסטיץ-מיניסטער מעישטאוויטש. די דעלעגאציע האט זיך בעקלאגט, אז מ'צווינגט יודישע עדות צו געבען ערקלערונגען אין געריכטען אום שבת, מ'דערלאזט נישט אין תפיסות קיין כשר עסען. הגם די יודישע בעפעלקערונג וויל אזא עסען צושטעלען. יודישע גייסטליכע צווינגט מען צו א שבועה, ביי קריסטליכע פאדערט מען דאס נישט. די דעלעגאציע האט אויך געבעטען, עס זאל ארויסגעגעבען ווערען א פאראָרדנונג, אז אויב אויף עטיקעטען פון פערשידענע ארטיקלען איז אויסגעדרוקט „כשר", מוזען די פראדוקטען ווירקליך זיין כשר.

דער מיניסטער האט אויפמערקזאם אויסגעהערט די דעלעגאציע און צוגעזאגט ארויסצוגעבען די געהעריגע פארארדנונגען.

בעגנעדיגט די צום-טויט-פער'משפט'ע ארבייטער אין ליטע.

קאוונא, 8 (יט"א טעלעגראפיש) דער ליטווישער מלוכה-פרעזידענט האט בעגנעדיגט אלע ארבייטער, וועלכע זענען לעצטענס געווען פעראורטיילט צום טויט פאר געהערען צו דער קאמוניסטישער פארטיי. דער טויט-אורטייל איז זיי פערביטען געווארען אויף לעבענסלענגליכע אדער לאנג-טערמיניגע תפיסה פון די 3 פער'משפט'ע יודען האבען 2 בעקומען לעבענסלענגליכע און איינער 15-יאהר תפיסה.

די ווערטער זענען דרייסט

הלואי זאלען אזוי זיין די מעשים זאגט דעפ. ווישליצקי אין דער בודזשעט-דעבאטע.-

מין. קוויאטקאווסקי ענטוויקעלט אין סיים די זעלבע געדאנקען, וואס איי לאדז.

ווארשא, 8 (טעלעפאניש פון אונזער סיים - קארעספאנדענט) אויף דער היינטיגער זיצונג פון סיים איז דעבאטירט געווארען דער בודזשעט פון האנדעלס מיניסטעריום.

דאס ערשטע ווארט בעקומט דעפ. ווישליצקי, ער אנאליזירט די ווירטשאפטליכע סטרוקטור אין לאנד און ווייזט אן, אז פוילען איז א האלב-אגראר און א האלב אינדוסטריע - לאנד. דער עקספארט איז אין פוילען זעהר שלעכט העהאנדעלט געווארען, בעת אין יאהר 1923 האט דער עקספארט פון אייער בעטראפען 3 מיליאן האט ער אין יאהר 1929 בעטראפען 109 מיליאן זלאטיס, דאס איז דערפאר, וואס אין יאהר 1923 זענען צום אייער - האנדעל נישט צו געלאזען געווארען קיין יודישע סוחרים, נאר אלמנות נאך געגעראלען. די רעגירונג, וויל איצט אויך מאכען פון דעם אייער-עקספארט א פאליטישען ענין.

דעפ. ווישליצקי געהט דאן איבער צום פראבלעם פון האנדעל און ווייזט אן, אז דער האנדעל ווערט ביי אונז א ביסעל פארפאלגט, דאס איז אויך אנגעוויזען געווארען אין די קאנקורס-אר-בייטען פאר דער „באנק גאספאדארסטווא קראיאוועגא". דאס איז דערפאר ווייל דער האנדעל ליגט אין יודישע הענד.

ווען ביי אונז ווערט בעשטימט א יוד אין פינאנץ-אמט, איז דאס א גאנצער נס. אין ווען מיר זענען געקומען מיט'ן דירעקטאר פון האנדעלס-דעפארטאמענט פיאסקאווסקי קיין לאנדאן, האט איהם אין נאמען פון דער רעגירונג בעגריסט א יוד. ווען ביי אונז וואלט געווען עפיס ענליכעס וואלט, למשל, דעפ. אילסקי פון דער הויט ארויסגעשפרונגען.

דעפ. ווישליצקי רעדט ווייטער וועגען דער נויטיגקייט פון קרעדיטען פאר סוחרים און וועגען די אונגערעכטע שטייערן פאר די קליינע סוחרים. אין דער פראגע פון די ליציטאציעס איז א ביסעל בעסער געווארען. בעת אין יאהר 1925 זענען פארגעקומען 6500 ליציטאציעס זענען אין יאהר 1926 פארגעקומען 5400. פון דער איצטיגער רעגירונג הערט מען דרייסטע ווערטער, הלואי וואלטען די מעשים געווען די-זעלבע. די רעגירונג דארף זיך נישט לאזען פערשרייען פון די נ. דעקעס.

דעפ. רודניצקי אנ'ענדעק, שרייט אויס! דא איז נישט קיין „יודעא-פאלאניא".

דעפ. ווישליצקי: פאניע, רודניצקי, מיר קענען זיך דאך שוין פון לאנג, שטילערהייט רעדען מיר דאך גאנץ אנדערש. ס'איז נאך איין גליק, וואס אין פוילען זענען פארהאן א ביסעל יודען, אנדערש וואלט פיל ערגער געווען.

עס רעדען נאך דעפ. שידלאווסקי (פיאסט), דעפ. זארעמבא (פ.פ.ס.) און דערנאך בעקומט א ווארט דער האנדעלס - מיניסטער קוויאטקאווסקי, ער ענטוויקעלט גענוי דיזעלבע געדאנקען, וועלכע ער האט אנגעגעבען אין זיין רעדע אויף דער קאנפערענץ מיט די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס אין לאדז (זעה דעם נעכטיגען „נייעם פאלקסבלאט").

דעפ. ווארטאלסקי נ. ד. טרעט שארף ארויס געגען דער רעוויזיע פון די קאנצעסיעס, האלטענדיג דאס פאר א שעדליכע ערשיינונג פאר די האנדעלס-אינטערעסען.

דעפ. פרילוצקי האלט א לענגערע רעדע וועגען צוואנגס זונטאג-רוה.

די צייט, וואס די יודישע „קאלא" האט געהאט צו דער בודזשעט דעבאטע האט זיך שוין פערענדיגט און דעפ. ווישליצקי האט זיך היינט געמוזט בארגען 9 מינוט ביי „וויזוואלעניע".

א יודישער זעלבסטפערוואלטונגס-ראיאן אין דרום-רוסלאנד.

מאסקווע, 8 (יט"א, טעלעגראפיש) דא ווערען פערענדיגט די הכנות צו שאפען א יודישען זעלבסטפערוואלטונגס-ראיאן אין כערסאנער גובערניע, אויף דער טעריטאריע צווישען טייך אינגולעץ און דניעפר. דער דאזיגער ראיאן וועט פערנעהמען א שטח פון 48 מיט א האלבען טויזענד דיעסיאטין מיט 40 ישובים, 7 דארפס-ראטען, דערונטער 5 יודישע און 2 רוסישע. די בעפעלקערונג פון ראיאן וועט בעשטעהן פון 14,390 יודען, 443 דייטשען און 964 רוסען.

דער בירגער-קריג אין פארטוגאל

אפארטא ווערט באמבארדירט. - אויסברוך פון אויפשטאנד אין ליסאבאן.

ליסאבאן, 8 (סס. טעל.) די קאמפען צווישען די רעוואלוציאנערען און דעם רעגירונגס - מיליטער אין אפארטא דויערען ווייטער. דאס רעגירונגס מיליטער בעשיסט די שטאט. א סך הייזער זענען צושטערט, פיל מענשען זענען דער'הרג עט. בעזונדערס האבען געליטען די פארשטעט, וואו ס'וואוינט די ארימע בעפעלקערונג. די פיהרער פון די אויפשטענדיגע ערקלערען, אז זיי וועלען זיך בשום אופן נישט אונטערגעבען. די בעפעלקערונג פון פארטוגאל האט זיך איינגעטיילט אין צוויי פיינדליכע לאגערען.

לאנדאן, 8. (אטע) „טשיקאגער טריבון" איז מודיע, אז אויך אין ליסאבאן (די הויפט-שטאדט פון פארטוגאל) איז אויסגעבראכען אן אויפשטאנד. צו די רעוואלוציאנערען זענען צוגעשטאנען די מאטראסען, די רעפובליקאנער גווארדיע, פיקאסע און פאליציי-אפטיילונגען. די בעפעלקערונג ווערט בעוואפענט דורך די אויפשטענדיגע. מ'גיט איבער, אז דער אינערן-מיניסטער און דער אויסערן-מיניסטער זענען ארעסטירט.

„די, וועלכע אזעו האט פערראטעו" (זעה 6-טע זייט).

אחרי מחלה קצרה וכבדה גוע ויאסף אל עמיו בשנת השבעים לימי חייו, בעלי אהובי, אבינו היקר, חותננו ואבינו-זקננו, האיש החסיד והי"א

נ. ע. ישכר דוב פוקס

הלוי' תהי' היום ביום ד', ז' אדר א' בשעה 11 בבוקר משפיטאל דרעווינאווסקי 75.

השרוים בצער עמוק משפחתו המתאבלת:

824

הסתדרות „ברית השומר" בלודז, רחוב צגלנינה 68.

יוד. סקויט-פערבאנד „ברית השומר" 68 צעגעלניאנא.

זאל פילהארמאניע (נארוטאוויטשא 20)

וולאדימיר זשאבאטינסקי

וועט פארטראגען (אין יודיש):

1) דינסטאג, דעם 22-טען פעברואר ד. י. א. ד. ט.: „דער וועג צום יודען-שטאט"

2) דאנערשטאג, ד. 24/II ד. י. א. ד. ט.: „דער קריזים אין דער ציוניסט. בעוועגונג"

בילעטען שוין צו בעקומען טעגליך אין לאקאל פון „ברית השומר" (צעגעל-גאס 68) פון האלב 12 ביז האלב 2 מיטאג און פון 4 ביז 9 אוונט און אין די טעג פון די פארטראגען - אין דער קאסע פון פילהארמאניע זאל.

831

שוידערליכער מאסען־מארד אין ווארשא.

צוליב ארבייטסלאזיגקייט און פאמיליען־סכסוכים האט דער מערדער אויסגע־הרג'עט זיין פרוי, איהר פאמיליע פון 4 פערזאן און זיך אליין גענומען דאס לעבען.

ווארשא, 8 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אויף סאלעק־גאס נ. 71 האט זיך היינט אפגעשפילט א מורא'דיגע טראגעדיע. צוליב ארבייטסלאזיגקייט און פאמיליען סכסוכים האט דער איינוואוינער פון דעם הויז סטעפאן מאשלאנעק אויסגעמארדעוועט זיין גאנצע פאמיליע, וועלכע איז בעשטאנען פון 5 פערזאן און באלד דערויף זיך אליין גענומען דאס לעבען.

און איינער פון די וואוינונגען אין דעם דערמאנטען הויז האט געוואוינט די אלמנה פראנטשישקא וויטקאווסקא, 49 י. א., איהרע טעכטער אירענא און סטאניסלאווא וויטקאווסקא, 22 און 24 י. א., א זוהן, עדווארד וויטקאווסקי, 17 י. א., און א פערהייראטע טאכטער יאנינא מאשלאנעק, 25 י. א. מיט איהר מאן סטעפאן, אין זעלבען עלטער.

סטעפאן מאשלאנעק האט מיט א יאהר צוריק חתונה געהאט מיט יאנינא'ן און פון דעמאלט אן געוואוינט אינאיינעם מיט זיין פאמיליע פון די וויטקאווסקי'ס.

פראנטשישקא וויטקס. איז געווען אן אלמנה נאך א טריקאטאזש־מייסטער און, ווי ס'גיבען איבער די שכנים, האט זי אלס שוויגער ביטער געמאכט דאס לעבען פון דעם יונגען פאר. אויף דעם באדען זענען פארגעקומען אין דער פאמיליע אפטע קריגערייען, וועלכע האבען אבער נישט אנגענומען קיין געוואלדיגען כאראקטער.

היינט, ארום 5 אינדערפריה האבען די שכנים דערהערט פון די וויטקאווסקי'ס וואוינונג דומפע קלאנגען, ווי מ'וואלט געשאסען. דאן איז געווארען שטיל. אזוי ווי די שכנים האבען פערדעכטיגט, אז דא איז עפעס פארגעקומען, האבען זיי אנגעקלאפט אין דער טיר. ס'האט קיינער נישט געענטפערט, און די שכנים האבען דעריבער וועגען דעם מודיע געווען דער פאליציי.

ווען די פאליציי איז אנגעקומען און אויפגעבראכען די טיר, האט זיך פאר אלעמענס אויגען פארגעשטעלט א שרעקליך בילד. אין דער קיך זענען געלעגען דערשאסענע עדווארד וויטקאווסקי און זיין שוועסטער סטאניסלאווא. אין שלאף צימער איז אין איין בעט געלעגען א דערמארדעטע אירענא וויטקאווסקא און אין אנדערען בעט פראנטשישקא וויטקאווסקא. ביי דער געגענאיבערדיגער וואנד אויפ'ן בעט זענען געלעגען דערשאסענע סטעפאן און יאנינא מאשלאנעק.

מ'נעהמט אן, אז מאשלאנעק האט פריהער דערשאסען עדווארד וויטק., וועלכער איז געשלאפען אין קיך און איז אויפ'ן שאס איז יאהין ארייננעלאפען סטאניסלאווא וו., וועלכע ער האט דערשאסען די צווייטע.

דאן איז ער אריין אין שלאף צימער און איינער נאך דער אנדערער אויסגע־מארדעוועט די שוויגער, די שוועגערין און די פרוי. נעבען מאשלאנעק'ן האט מען געפונען א מאוזער־רעוואלווער פון 7 קוילען.

מאשלאנעק איז אינגאנצען געווען בעשפריצט מיט בלוט און דערפון דריינגט מען, אז ר'האט געמוזט אנטרעפען אויף א ווידערשטאנד מצד די געמארדעטע.

אין עס־צימער האט מען געפונען א בריף, אונטערגעשריבען פון מאשלאנעק'ן ער ערקלערט, אז זיין טאט בעגעהט ער צוליב ארבייטסלאזיגקייט און אלס רעזולטאט פון געמיינער האנדלונג געגען איהם און זיין פרוי מצד דער פרוי'ס פאמיליע. ער שרייבט ווייטער, אז זיין פרוי האט ער ליב געהאט ביז צו וואהנזין און אז נעהמענדיג זיך דאס לעבען, וויל ער מיטנעהמען אויף יענער וועלט אויך זיין פרוי. ער בעט מ'זאל די פרוי בעגראבען אין איין קבר מיט איהם. דער בריף איז בעדעקט מיט בלוטיגע פינגער סימנים.

„שומרים" ארעסטירט אלס קאמוניסטען.

ווארשא, 8. (טעלעפאניש) דעם פערגאנגענעם שבת האט זיך אין דער פוילישער פרעסע בעוויזען א נאטיץ וועגען „א קאמוניסטישער דעמאנסטראציע" ביי דער קערבערוש־בריק; דערביי זענען אנגעגעבען געווארען „נגנויע פרטים" און די נעמען פון איינציגע יודישע דעמאנסטראנטען.

ווי עס ווייזט זיך אבער איצט ארויס, איז די געשיכטע א סקאנדאליעזע. דער אמת וועגען דער קאמוניסטישער דעמאנסטראציע שטעלט זיך פאר אזוי:

פרייטאג, ארום 11 אין אווענד, האט זיך פון אנ'אויספלוג אומגעקעהרט קיין ווארשא א גרופע יונגע שומרים. ביי דער קערבעדזש־בריק האבען די שומרים אנגעהויבען שפיל אונטערברומען א העברעאיש ליעד.

פלוצלונג זענען די שומרים ארומגערינגעלט געווארען דורך א גרופע כוליגאנעס, וועלכע האבען זיי אנגעהויבען מערדערליך שלאגען. אויף די געשרייען איז אנגעלאפען א פאליציי־פאטרול.

די כוליגאנעס האבען דאן אנגעהויבען אויסשרייען פאטריאטישע לאזונגען און, אנווייזענדיג אויף די יודישע יונגעלייט, האבען זיי ערקלערט, אז דאס זענען קאמוניסטען, וועלכע האבען דעמאנסטרירט געגען פוילען.

עס האבען נישט געהאלפען די טענות פון די יונגעלייט. די פאליציאנטען האבען אלע אפגעפיהרט אין קאמיסאריאט און צונויפגעשטעלט א פראטאקאל וועגען... „אנטי־מלוכה'שע ארויסטרעטונגען".

אויף צומארגענס האט זיך אין דער פרעסע בעוויזען א ידיעה לויט'ן פאליציאישען קאמוניקאט וועגען „פרישע ארעסטען פון קאמוניסטען" — מיט א צעטעל נעמען פון יודישע יונגעלייט..

אנטיסעמיטישער רעדאקטאר בעפרייט פון שטראף.

ווארשא, 8 (טעלעפאניש) דאס היגע קריין־געריכט האט נעכטען בעטראכט דעם פראצעס פון רעדאקטאר פון אנטיסעמיטישען זשורנאל „נאציאנאליסטא פאלסקי" ה' יעזשי ראאבע, וועלכער איז געווארען צוגעצויגען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט פאר פערשפרייטען שנאה צווישען איין טייל בעפעלקערונג און דער אנדערער.

אין אנ'ארטיקעל וועגען יודען אין פוילען, האט דער בעל־דבר גערופען צו א קאמף מיט'ן אינטערנאציאנאלען יוד.

ער האט אנגעוויזען, אז מען טאר נישט דערלאזען קיין יודישע האנדעל. קער אין פוילישע ווארשטאטען, מען טאר נישט דערלאזען, יודען זאלען ארויס ציהען די „ברודיגע לאפעס" נאך דער פוילישער ארבייט אדג"ל.

רעדענדיג וועגען דער שלעכטער עקאנאמישער לאגע אין לאנד, האט דער אנגעקלאגטער אנגעוויזען, אז די שולד דערפאר טראגען די יודישע „ניעלדושאזשעס", וועלכע זענען די רעדעל־פיהרער פון דעם עקאנאמישען לעבען אין פוילען.

אויף דער פראגע פון פארזיצענדען, האט זיך דער אנגעקלאגטער צו קיין פערברעכען נישט מודה געווען. ער האט נישט פערשפרייט קיין שנאה צו יודען, ער האט נאר ארויסגעזאגט זיין מיינונג וועגען דער געפאהר, וואס דראהט פוילען מצד די יודען און ער בעט דעריבער איהם בעפרייען.

דאס געריכט האט נאכ'ן אויסהערען די רעדעס פון די צדדים דעם אנגעקלאגטען אנטיסעמיטישען רעדאקטאר בעפרייט.

יודישער געלעהרטער — איטאליענישער באראן.

רוים, (יט"א) דער איטאליענישער קעניג האט געשאנקען דעם בעריהמטען יודישען געלעהרטען, פראפ. אלעקסאנדרא ארטאם, דעם טיטעל „באראן" מיט ירושה־רעכט. פראפ. ארטאם בעקומט די דאזיגע הויכע אויסצייכנונג פאר זיינע גרויסע פאטריאטישע פערדינסטען, און אלס אנערקענונג פאר זיינע וויכטיגע ערפינדונגען אויפ'ן געביט פון דער ראדיא־טעלעגראפיע. פראפ. ארטאם האט פאר זיינע ערפינדונגען, וועלכע האבען אין א גרויסער מאס מיטגעהאלפען צו דער ים־און־לופט־פערטיידיגונג פון איטאליען בשעת דער לעצטער מלחמה, נישט געוואלט נעמען קיין בעלוינונג.

גרעסטער אנטיסעמיטיש. פראצעס.

מאסען־אנקלאגעס געגען א ווינער פאגראם־העלד.

וויען. (יט"א). געגען רעדאקטאר און ארויסגעבער פון ווינער פאגראם־בלאט „פאלקס־מאסען", וועלכער ווערט כסדר שארפער אין זיינע דראהונגען, בעליידיגונגען און בעשימפונגען אויף געגען לעבעדיגע יודישע פערזענליכקייטען אין וויען, זענען דערלאזט געווארען 15 אנקלאגעס אין ווינער געריכטען. א טייל פון די אנקלאגעס וועלען בעהאנדעלט ווערען אין שטראף־געריכט און א טייל פאר'ן געריכט פון געשווארענע. דאס וועט זיין דער גרעסטער אנטיסעמיטישער פראצעס אין עסטרייך אין די לעצטע 20 יאהר. צווישען די אנקלאגער געפינען זיך אויך אינזשיניער שטריקער און ד"ר פלאשקעס.

ס'מזל אויף איהם — ס'א"א ארדענונג...

בוקארעשט. (י.ט.א.) אויף דער לעצטער זיצונג פון פארלאמענט האט דער בעקאנטער אנטיסעמיט קוזא גענומען דאס ווארט און אנגעוויזען אויף א פראטעסט־פערזאמלונג געגען רומעניען מצד די יודען פון אמעריקא. ער פערענט די רעגירונג וואס זי האט בדעה צו טון דערפאר די... רומענישע יודען. קוזא האט ווייטער ערקלערט, אז אין רומעניען עקזיסטירען נישט און זענען נישט פארגעקומען קיין אנטיסעמיטישע עקסצעסען און דאס איז דערפאר, ווייל די קריסטליכע „ליגע" איז א פארטיי פון ארדנונג. (געלעכטער אין זאל).

לייענט היינט די וויטערדיגע פארטזעצונג פון אונזער נייעם עגזאטישען ראמאן

„די שווארצע כריזאנטעמע"

אין דער פרייער אמעריקא.

פארשלאג, אז קאנגרעס־מיטגלידער מוזען זיין אמעריקאנער געבוירענע, פאלט דורך.

וואשינגטאן, (י.ט.א.) א דאנק קאנגרעסמאן פערלמאן איז אין דער יורידישער קאמיסיע פון קאנגרעס דורכגעפאלען א פארשלאג צו ענדערן די קאנסטיטוציע אין דעם זין, אז בלויז אמעריקאנער געבוירענע זאלען קענען ווערען סענאטארען און קאנגרעס לייט.

קאנגרעסמאן פערלמאן האט אנגעפיהרט א העפטיגען קאמף געגען דער דאזיגער בעשרענקונג, אנווייזענדיג אויף דעם פאטריאטיזם פון פיל אנגעזעהענע קאנגרעס־לייט, וועלכע זענען געווען אימיגראנטען. דער דאזיגער פארשלאג איז געווען דער אויפטו פון דעם קו־קלוקס־קלען.

די געשיכטע מיט דער קאנצעסיע,

וועלכע א גאליציאנער יוד האט בעקומען א דאנק דער אינטערווענץ פון לאיד דזשארדזש'ן.

שוין עטליכע טעג, ווי די „זשעטש־פאספאליטא" טומעלט וועגען דער געשיכטע מיט דער קאנצעסיע אויף א טאבאק־הירטאווניע פון ה' האראוויטש פון שטעטיל טורקא (אין מזרח־גאליציען), וואס איז ביי איהם אבגענומען געווארען און וועלכע ער זאל האבען צוריק בעקומען א דאנק דער אינטערווענץ פונם געוועזענעם ענגלישען פרעמיער לאיד דזשארדזש.

די „זשעטשפאספאליטא", וועלכע פיהרט א פערביטערטען קאמף געגען דער נאך מאי־רעגירונג און האט זיך געשטעלט פאר אנ'אויפגאבע צו זוכען אויף איהר נאר חטאים, האט זיך אנגעכאפט אן דער דאזיגער געשיכטע, זעהט אין איהר נישט מעהר און נישט ווייניגער. ווי א פערלעצונג פון דער פוילישער מלוכה סובערעניטעט, אנ'אריינגמישונג פון פרעמדע אין די פוילישע איבערליכע אנגעלעגענהייטען און כמעט א מלוכה פערראט.

דעס. זאמערשטיין, סענאטאר ראטענשטרייך און אנדערע האבען געגעבען וועגען דעם ענין גענויע ערקלערונגען. ווי עס איז צו זעהען פון די דאזיגע ערקלערונגען איז די מעשה שטארק איבערגעטריבען און אפילו פערפארבט מיט ליגענס.

ה' האראוויטש איז א זוהן פון דער בעקאנטער רבנים־פאמיליע אין גאליציען און רעכענט זיך אליין אלס כלי־קודש. ער איז א יוצא ונכנס ביי איינינע גאליציאנער פריצים, וועלכע פלעגען זיך מיט איהם בענוצען צו זייערע פאליטישע צוועקען, אלס פאקטאר בעת די וואהלען און דאס גלייכען. די קאנצעסיע, נאך בעת דער הערשאפט פון די עסטרייכער האט ער בעקומען נאר א דאנק דער פראטעקציע פון די דאזיגע פריצים.

מיט די מאדערנע יודישע פאליטיקער, מיט די נאציאנאלע עלעמענטען, האט ה' האראוויטש קיינמאל קיין שום אלגעמיינעס נישט געהאט, פערקעהרט, ער האט זיי נאך געשטערט, אויב ער האט זיך שפעטער, ווען מען האט ביי איהם אפגענומען די קאנצעסיע, געווענדעט צו לאיד־דזשארדזש'ן האט ער דאס פאר קיין פאל נישט געטון לויט דער עצה אדער אנווייזונג פון די יודישע פאליטיקער, נאר לויט דער עצה און אנווייזונג פון זיינע פראטעקטארען, די פריצים, וועלכע בעציהען זיך צו איהם, ווי צו א מה־יפית־יודען, וועלכער איז אזוי טייער זייער פריציש הארץ.

די גאנצע געשיכטע איז בכלל שטארק פערעלטערט, די מעשה איז פארגעקומען נאך אין דער צייט, ווען אויסערן־מיניסטער איז געווען סקזשינסקי, עמיצער האט דאן ביי סקזשינסקי'ן אינטערוועניערט און עמיצען האט ער עפיס צוגעזאגט, ווער דער „עמיצער" איז — קאן מען אויף קלאר נישט בעוואוסט ווערען, איינס איז אבער זיכער, אז די יודישע ארגאניזאציעס אין ענגלאנד האבען דערצו קיין שום שייכות נישט געהאט.

ה' סקשינסקי האט די השתדלות וועגען דער קאנצעסיע פון ה' האראוויטש, ווי עס שיינט, נישט גענומען ערנסט און פערגעסען אין זיין צוזאג, שפעטער, אין איין שעהנעם טאג, ווען אויסערן־מיניסטער איז שוין געווען ה' זאלעסקי איז אנגעקומען א בריף פונ'ם פרעזידיום פון דער ענגלישער ליבעראלער פארטיי מיט א זעהר העפליכער ביטע, אז דער מיניסטער, אויב ער געפינט דאס פאר מעגליך, זאל אויסנוצען זיין איינפלוס, אז האראוויטש זאל נישט בע'עוולה'ט ווערען.

אין נאמען פון פרעזידיום האט דעם בריף אונטערגעשריבען דער פארזיצער פון דער ליבעראלער פארטיי לאיד דזשארדזש. דאס איז אבער געווען א בריף פון פרעזידיום, אבער נישט פון איהם פערזענליך.

ווען ה' זאלעסקי האט בעקומען דעם דאזיגען בריף איז די גאנצע זאך פאר איהם געווען ניי, ער האט פון קיין זאך נישט געוואוסט און קיין שום דאקומענטען זענען וועגען דעם אין מיניסטעריום נישט געווען, ער האט דערום אנגעהויבען וועגען דעם נאכפרעגען און דער סוף איז געווען, אז ה' האראוויטש האט בעקומען א קאנצעסיע, אבער אן אנדערע, א פיל ערגערע, אין רימאנאוו (א קור־ארט וואו עס איז דא פדיון נור א פאר חדשים אין יאהר בעת דעם סעזאן און אין די איבריגע חדשים ברענגט זי נישט קיין שום הכנסה).

אויך הרב לעווין קאנסטאטירט, אז מיט די היינטיגע יודישע פאליטיקער, אפילו ארטאדאקטישע האט ה' האראוויטש קיין שום שייכות נישט, אז ער נעהערט צו די אמאליגע פאליטישע פאקטארען פון די פוילישע פריצים.

מען דארף נאך צוגעבען, אז דעפ. מ. פראסטיג, וועלכער פערנעהמט זיך מיט דעם ענין פון די קאנצעסיעס, האט די האנדלונג פון ה' האראוויטש אין לעמבערג עפענטליך געטאדעלט, אנווייזענדיג, אז דער וועג, וועלכען ער האט אויסגעקליבען אויף צו פערטיידיגען זיינע רעכט איז נישט קיין ריכטיגער.

בעמערקט דארף נאך ווערען, אז די קאנצעסיע איז ביי דעם יודען שוין אפגענומען געווארען.

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאדז. 9. פעברואַר. 1927

דת אַליין איז נאָך נישט אַלץ!

די קולטור פון אַ פאָלק איז די קבוץ-נשמה פון פאָלק, זי פאַרבינדעט די גילדענע קייט פון דער גרויסער מסורה אין עבר דורך דעם זיך בייטענדיגען, גיך פערביי־פליהענדיגען הווה מיט דעם ליכטיגען דמיון, מיט דעם ווען-ווייזענדיגען אידעאַליסטישען שטערן פון עתיד.

די קולטור פון אַ פאָלק איז די נשמה פון פאָלק און ווי נאָר דאָס שאַפען פון דער פאָלקס-קולטור הערט אויף, דאָרט שטאַרבט אָב די נשמה פון פאָלק און די גאַנצע אייניגקייט (אינדיווידואַליטעט), די גאַנצע בעזונדערקייט פון זיין שאַפען פערשווינדען גיך, איבערלאָזענדיג אַ גלייכגילטיג-געוואָרענע מאַסע, וועלכע ווערט גיך פערשלונגען פון דער אַסימילאַציע...

מערקווירדיג ווי גראַד ביי דעם טייל פוילישע יודען, וועלכע שרייען געוועהנליך מזהר ווי אַלע אַנדערע און זענען מרעיש עולם וועגען דער „הייליגער מסורה פון עבר"—מערקווירדיג, אַז גראַד ביי זיי אין האַרצען געפינט די יודישע קולטור און אפילו די העברעאישע קולטור קיין שום אָפּקלאַנג נישט! ביי זיי דעקט זיך נאָך די מסורה מיט'ן דת! זיי זעהען אין דעם יודישען גרויסען עבר קיין זאַך נישט. חוץ דער יודישער אמונה און דעריבער שרייען זיי פערעקש'נט, אַז נאָר אין דעם דת ליגט די גאַנצע קולטור פון דעם יודישען פאָלק.

זיי זעהען נישט און פערשטעהען דעריבער נישט די פילזייטיגקייט פון אַ פאָלקס-קולטור! זיי פערשטעהען נישט אַז קעמפענדיג קעגען דער יודישער פאָלקס-קולטור מיט זיין גרויסען פאָלקישען שאַפען, גראָבען זיי אונטער זייער דת אויך!...

אויף דעם דת אַליין קען קיין שום היינט-מאָדיש פאָלק זיך נישט לאַנג האַלטען...

די דאָזיגע מחשבות האָבען אַרויסגערופען ביי מיר אַ מרה-שחורה'דיגע שטימונג, ווען איך בין געזעסען אין סיים און צוגעהערט זיך צו די וויכוחים איבער'ן ביודזשעט פון דעם בילדונגס-מיניסטעריום...

ביי די פאַרשטעהער פון די מינדערהייט-פעלקער, דער עיקר ביי די אוקראַאינער און ווייסרוסען, האָט זיך דערביי אַרויסגעריסען אַ וועה-געשריי, וואָס האָט אויפגערודערט און אויפגערעגט דעם גאַנצען סיים... און ווען איך פערגלייך מיט זיי דאָס אַרויסטרעטען פון געוויסע יודישע פאַרשטעהער מיט זייערע רבנות'ע דרשות, מיט דער בעזונדערער פחדנות'דיגער און בלויז בעל-דרש'ער פאָליטיק — דאַן... דאַן — ווער איך רויט, און עס ווערט מיר באַנג אויפ'ן האַרצען, באַנג אום מיין אָרים פאָלק, אום זיין קולטור, און אום זיין גאַנצען עתיד!..

אין אַזאַ שווערער צייט, וועלכע דאָס יודישע פאָלק בכלל און די יודישע קולטור בפרט לעבט איצטער איבער, געהט אַרויס אַ רב און פאָדערט, אַז מען זאָל נישט דערלאָזען די יודישע פרוי, וועלכע שפּילט און מוז שפּילען אַ גאָר בכבוד'יגע ראָלע אין גאַנצען יודישען לעבען, די מאַמע פון אונזערע זיהן, די דערציהערין פון דעם קומענדיגען יודישען דור, — זאָל מען נישט דערלאָזען צו די וואַהלען אין די קהלות!!

כלומרשט דער יודישער דת דערלויבט נישט! נישט אמת! איך גלויב דערין נישט, ווייל איך האָב אַ צו גרויסע אַכטונג צו דעם יודישען דת!...

געוואַלד, רבנים, ליבע און געעהרטע רבנים, ווען וועט איהר אויפהערען צו געהן אין סיים?..

דעפּ. ד"ר י. ווינאַדזקי.

אויסטויש פון פּאָליטישע אַרעסטאַנטען.

עטליכע שעה אויף דער פּויליש-ליטווישער גרעניץ.

די אויסטוישען פון פּאָליטישע אַרעסטירטע צווישען פוילען און ליטע זענען זעלטענע. אין דער צייט, ווען צווישען פוילען און רוסלאַנד איז שוין פאָרגעקומען אַ גרעסערע צאָהל אויסטוישען, טרעפען אָן די אונטערהאַנדלונגען צווישען פוילען און ליטע אויף בעזונדערע שוועריגקייטען צוליב דער בעקאַנטער פערביסענקייט פון די ליטווינער.

דער בייט פון פאָריגען דאָנערשטאַג ביי אָראַן איז געווען דער דריטער אין משך פון דער גאַנצער צייט און נאָך אַ הפסקה פון כמעט אַנדערהאַלבען יאָהר.

אַכט אַ זייגער אין דער פריה זענען מיר אַרויסגעפאָהרען פון ווילנא. צום צוג, וואָס געהט קיין וואַרשא, זענען צוגעשטעלט געוואָרען צוויי ספּעציעלע וואַגאָנען. אין איינעם זענען געזעסען די 22 פּאָליטישע, וועמענס בעפרייאונג עס האָט געפאָדערט די ליטווישע רעגירונג צום בייט. ביי זיי געפינט זיך אַ שטאַרקע שמירה. אין צווייטען וואַגאָן זיצען פאַרשטעהער פון דער מאַכט, פּרעסע און אינסטיטוציעס.

נאָך צוויי שעה רייזע קומען מיר אויף דער סטאַציע אָראַן, אונזערע וואַגאָנען ווערען אָפּגעשטעלט, די פּאָליצייי בעקומט אָבער אַ בעפעהל נישט אויסצולאָדען די אַרעסטאַנטען ביז דער צוג וועט נישט אָפּגעהן קיין וואַרשא, כדי נישט אַרויסרופען קיין איבעריגע אויפמערקזאַמקייט ביי די פּאַסאַזשירען.

ענדליך פיהרט מען אַרויס די אַרעסטירטע, מיט די פּעקלעך אונטער די הענד געהען זיי אַרויס איינציגווייז פון וואַגאָן צווישען די 22 אַרעסטאַנטען געפינט זיך אַ יונגע פרוי. די אַרעסטאַנטען טראָגען נייע וואַרעמע סוועטערס, וואָס זיי האָבען בעקומען פון פּוילישען „רויטען קרייץ"; ווער עס האָט נישט געהאַט, האָט אויך בעקומען אַ מאַנטעל און שיך.

פון דער סטאַציע איז אַם נאָהענטסטען צו דער פּויליש-ליטווישער גרעניץ. די באַהן-סטאַציע איז אויף דער פּוילישער זייט און דאָס שטעטעל אָראַן גופא איז שוין ביי די ליטווינער. אַלס אויסבייט-פּונקט איז בעשטימט געוואָרען די בריק איבער דער מערעטשאַנקע, וואו עס געפינט זיך די גרעניץ.

מיר האָבען נאָך 5 קילאָמעטער ביז צו דער בריק און מוזען זיך איילען, ווייל דאָס אויסבייטען איז אָפּגערעדט אויף 11 אַ זייגער.

אַ צוויי צענדליג שליטענס שניידען דורך די פערשנייטע, איינטאָניגע לאַנדשאַפט.

די הילצערנע בריק, אַ 30—40 מעטער די לענג, וואָס ליגט איבער דעם פערפרוירענעם טייך, איז שטאַרק רואינירט און פערוואָרלאָזט. דאָ איז אַ לאָך, דאָרט פעלט אַ ברעט, מען מוז דעריבער געהן זעהר פאָרזיכטיג, אַט דאָ דאַרף דאָס פאָרקומען דער אויסבייט.

אין מיט'ן בריק איז דאָ אַ הילצערנע פערצוימונג, אַ מין הויכער פּאַרקאַן, געדיכט בעדעקט מיט שטאַרקע דראָט. דאָ בלייבען מיר שטעהן, עס בעווייזט זיך פון דער אַנדער זייט דער ליטווינער קאַפּיטאַן און ער דערנעהנטערט זיך צו דער דראָט-פערצוימונג. די פּוילישע דעלעגאַטען מיט די צייכענס פון רויטען קרייץ אויף די אָרעמס, פרעגען צי דער ליטווישער צד איז שוין דאָ. מען רעדט זיך אַ ביסעל דורך. דער ליטווישער קאַפּיטאַן רעדט אויך פּויליש. ער בעפעהלט ענדליך עפענען „דאָס טויער". אינטערעסאַנט איז, אַז אַ שלאָס איז פערלעגט נאָר פון דער ליטווישער זייט.

דער שלאָס איז קיינמאָל נישט געעפענט געוואָרען און דעריבער איז עס איצט איינגעגאַנגען... פערראָסט, עס האָט גאָרנישט געהאָלפען און מען האָט סוף-כל-סוף געמוזט דעם פערראָסטען שלאָס אויפרייסען. די מחיצה צווישען פוילען און ליטא איז ענדליך געפאַלען.

עס ווייזט זיך אָבער אַרויס אַט-וואָס: צווישען די פּאָליטישע אַרעסטירטע פון ביידע צדדים איז פאַראַן צוויי גרופּעס: איינע — זעקס פערזאָן — וואָס ווערט בעפרייט פון טורמע און מוז פערלאָזען דאָס לאַנד (פוילען אָדער ליטא). די איבעריגע ווערען בעפרייט אָהן יעטוועדער תנאי. די פּוילישע מאַכט, וועלענדיג פערלייכטערן דעם גורל פון די בעפרייטע פּאָליטישע אַרעסטירטע, האָט אַלעמען צוגעשטעלט צו דער ליטווישער גרעניץ, כדי זיי זאָלען קענען אַריבער די פּויליש-ליטווישע גרעניץ אָהן אַנ'אויסלענדישען פּאַס און איבעריגע פאָרמאַליטעטען. די ליטווינער האָבען בעשלאָסען צוצושטעלען צו דער גרעניץ נאָר די ערשטע זעקס אַרעסטירטע. די איבעריגע 14 בעפרייען זיי אין קאָוונע און אויב זיי ווילען פאָהרען קיין פוילען, דאַרפען זיי זיך פערשאַפען אַנ'אויסלענדישען פּאַס און פאָהרען דורך ריגע אָדער דאַנציג. וואָס איז נוגע אפילו די ערשטע זעקס אַרעסטירטע, האָבען די ליטווישע דעלעגאַטען ערקלערט, אַז זיי האָבען נישט געקענט צושטעלען צו דער צייט עלף אַ זייגער, ווייל די אויטאָס זענען אין וועג קאַליע געוואָרען.

נאָך אַ לענגערער בעראַטונג, האָט די פּוילישע דעלעגאַציע בעשלאָסען פאָרט אַרויסצוגעבען אַלע געבראַכטע אַרעסטירטע. נאָר אונטער דעם בעדינג, אַז דער אַנגעזעהענער דעלעגאַט פון אינטערנאַציאָנאַלען רויטען-קרייץ אין גענף, באַראָן דראַכענפעלס (אַ שוועד), זאָל אין נאָמען פון דער צענטראַלע, נעהמען אויף זיך די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר'ן בעפרייען אין קאָוונע די בעשטימטע פּוילישע אַרעסטירטע, און געבען זיי די מעגליכקייט צו קומען קיין פוילען.

ערשט אַרום 5 אַ זייגער פאַרנאַכט איז פאָרגעקומען דער אויסבייט.

פון ביידע זייטען בריק זענען געשטאַנען די אַרעסטירטע. אין מיט'ן, דאָרט, וואו עס איז פריהער געשטאַנען די פערצאַמונג, געפינען זיך איצט די פאַרשטעהער פון דער פּוילישער און פון דער ליטווישער מאַכט.

עס איז שוין טונקעל און ביי אַ לעמפּעל לייענט פאָר דער פּראָקוראָר פלישטשינסקי דעם בעגנאַדיגונגס-אַקט פון מלוכה-פּרעזידענט, אַז די שטראָף ווערט די אַרעסטירטע געשענקט.

צוערשט ווערט אויסגעטוישט די ערשטע גרופּע פון זעקס מאַן; פּרעזעס איניכאַווסקי, דער ליטווישער דעלעגאַט ד"ר שליופּאַס פון קאָוונער רויטען קרייץ און דער גענפער דעלעגאַט באַראָן דראַכענפעלס, האַלטען יעדער אין האַנד אַ רשימה פון די אויסגעטוישטע אַרעסטירטע און נאָטירען ביי זיך אויפמערקזאַם. איינציגווייז געהען איבער די אויסגערופענע אַרעסטירטע פון דער פּוילישער אויף דער ליטווישער זייט. דאַן פערקעהרט.

פון די איבעריגע 16 בעגנאַדיגטע ליטווינער, וואָס זענען בעשטימט געוואָרען צום טוישען, ערקלערען 7, אַז זיי ווילען נישט אַריבערגעהן קיין ליטע און בעטען זיי ערלויבען בלייבען אין פוילען. זייער בקשה ווערט ערפילט אויפ'ן אָרט און נאָר 9 געהען ווידער אַריבער אויף דער אַנדערער זייט.

די אויסטויש-צערעמאָניע איז געענדיגט.

פּ. כאַז.

פאָטערס און קינדער אין ענגלאַנד.

(אַ בריוו פון לאָנדאָן.)

פון וויליאַם צוקערמאַן.

אַ פּראָבלעם פון פאָטערס און קינדער האָט עקזיסטירט מסתמא פון אייביגע יאָהר'ען. עס איז דער אייביגער קאַמף פון דער יוגענד מיט אַלטער, פון דעם נייעם דור מיט'ן אַלטען. אַ קאַמף, וועלכער איז מסתמא אָנגעגאַנגען שטענדיג אין דער וועלט. צו קיין צייט אָבער איז דער קאַמף נישט געווען אַזוי שאַרף און ביטער ווי אין אונזער צייט. די אורזאַכע איז אַ פשוט'ע, די וועלט פּראָגרעסירט יעצט פיל שנעלער ווי אין אַמאָליגע יאָהרען. עס קומען יעצט פאָר פיל מעהר ענדערונגען אין לעבען אין איינע צעהן יאָהר ווי אַ מאָל אין הונדערט. אין אַ דור צייט יעצט בייט זיך אונזער וועלט מעהר ווי אַ מאָל אין הונדערטער יאָהרען. דער קאָנטראַסט צווישען דער וועלט פון די עלטערען און דער וועלט פון די קינדער איז דעריבער אַ גרעסערע, דערום זענען אויך די מיספערשטענדנישען גרעסער.

ווי אין פילע אַנדערע זאַכען פון סאָציאַלער בעדייטונג האָט אויך אין דעם פאַל רוסלאַנד געצייגט דעם וועג פאַר דער איבעריגער וועלט, דער בעריהמטער רוסישער שרייבער טורגענעוו האָט נאָך אין דעם מיטען פון דעם פערגאַנגענעם יאָהרהונדערט אויפמערקזאַם געמאַכט די וועלט אויף דעם פּראָבלעם (אין אַ בעריהמטען בוך „פאָטערס און קינדער", וועלכער האָט אין זיין צייט אויפגערודערט די וועלט). אין רוסלאַנד האָט דער קאַמף צווישען עלטערן און קינדער אויפגעפלאַמט פריהער ווי איבעראַל, עס איז אָבער נישט פערבליבען קיין ריין רוסישע ערשיינונג. עס האָט זיך שנעל פערשפּרייט איבער דער גאַנצער וועלט, ביז יעצט איז נישטאָ קיין לאַנד אין קיין נאַציאָן אין דער ציוויליזירטער וועלט, וואו דער קאַמף זאָל נישט אָנגעהן און וואו דאָס פּראָבלעם זאָל נישט זיין שאַרף און ביטער אויפגעשטעלט. אַם שטאַרקסטען אָבער און אַם ביטערסטען ווערט יעצט דער קאַמף אויסגעפאָכטען אין ענגלאַנד, די גרעסטע טראַגעדיעס אויף דעם געביט קומען יעצט פאָר אין ענגלישען לעבען. די דראַמאַטישסטע עפּיזאָדען פון דעם קאַמף פערלויפען זיך יעצט דאָ, דאָס וואָס די אינטעליגענץ פון רוסלאַנד האָט איבערגעלעבט מיט קנאַפּע 75 יאָהר צוריק לעבט די ענגלישע אינטעליגענץ איבער יעצט. אין פיל הינזיכטען ווערט דער בעריהמטער קאַמף פון דער יודישער „השכלה"-פעריאָדע דאָ יעצט כמעט ווי בוכשטעבליך ווידערהאָלט. עס איז אפשר איינע פון די וויכטיגסטע סאָציאַלע ערשיינונגען פון ענגלאַנד יעצט, יעדענפאַלס איז עס די דראַמאַטישסטע, דאָס לעבען פון דער ענגלישער אינטעליגענץ און אַריסטאָקראַט יעצט איז אַנ'אינטערעסאַנטע שטאַרקע דראַמע, געשפּילט אויף דער גרויסער אָפענער ביהנע פון גאַנצען לאַנד, עס איז איינע פון די שטאַרקסטע און ריהרענדסטע ספּעקטאַקלען פון אונזער צייט.

אַם בעסטען זעהט זיך דער קאַמף צווישען עלטערן און קינדער אין ענגלאַנד יעצט אָן אויף דעם פּאָליטישען פעלד. ער דריקט זיך אויס אין דעם, וואָס די קינדער, גאַנץ אָפט פון די רייכסטע עלטערן, רעוואָלטירען קעגען די אַלטע פּאָליטישע פּאַרטייען פון זייערע עלטערן און געהען איבער מאַסענווייז צו דער נייער אַרבייטער-פּאַרטיי. עס איז אָבער אַ טעות צו דענקען, אַז דאָס איז בלויז אַ ריין פּאָליטישער קאַמף. אונטער דעם מאַנטעל פון פּאָליטיק איז דעם מאָל פאַרבעהאַלטען אַ גרויסע סאָציאַלע און זאָגאַר גייסטיגע בעוועגונג.

אין ענגלאַנד פערנעהמט דער פּאַרלאַמענטאַריזם אין אַלגעמיין אַ וויכטיגערען פּלאַץ ווי אין וועלכען אַנדער לאַנד אין דער וועלט, ביי אַנ'אַלטען אַריסטאָקראַטישען ענגלענדער פערנעמט זיין פּאָליטישע פּאַרטיי נאָך אַ וויכטיגערען פּלאַץ ווי צום ביישפּיל ביי אַ פרומען יודען זיין שוהל, להבדיל. ער איז געוועהנליך אָדער אַליין אַ מיטגליד אין פּאַרלאַמענט אָדער אין לאָרדען-הויז אָדער זיינע בעסטע פריינד און קרובים זענען אין פּאַרלאַמענט. זיין טיפּוס, זיין פּלאַץ אין געזעלשאַפט און אָפט אויך זיין געשעפט זענען ענג פערבונדען מיט זיין פּאָליטישער פּאַרטיי, ווען זיין זוהן טרעט דערום אַרויס פון דער פּאַרטיי, רייסט ער איבער מיט'ן גאַנצען סאָציאַלען לעבען פון זיין פאָטער, דערצו איז נאָך די אַרבייטער-פּאַרטיי אין ענגלאַנד אויך אַנדערש פון אַנדערע פּאָליטישע פּאַרטייען מיט דעם, וואָס זי שלאָגט פאָר נישט נאָר געוויסע קליינע ענדערונגען אין פּאָליטישען לעבען, נאָר אַ גאַנצע איבערקעהרעניש אין דעם אָרט לעבען און דענקען פון מענשען. עס איז אַ רעוואָלוציאָנערע פּאַרטיי, וועלכע וויל אויף אַ פרידליכען אופן איינפיהרען אין ענגלאַנד כמעט דעמזעלבען אָרט לעבען ווי די באָלשעוויקעס האָבען יעצט איינגעפיהרט אין רוסלאַנד. ווען אַ קינד פון רייכע עלטערן אין ענגלאַנד געהט דערום אַריבער צו אַזאַ מין פּאַרטיי, איז עס פאַר זיין פאָטער ריכטיג אַזאַ קלאַפּ, ווי נישט צו פערגלייכען אַ מאָל פון שמד אין אַ פרומער יודישער פאַמיליע, דאָס קינד געהט אין גאַנצען אַוועק פון טאַטענס וועלט. ער ווערט אָפּגעריסען ווי אַ פרעמדע צווייג פון אַלטען בוים. מען ווערט שונאים, מען קען מעהר נישט וואוינען צוזאַמען, מען קען זיך נישט טרעפען אין דערזעלבער געזעלשאַפט, מען קען נישט פיהרען דעמזעלבען אָרט לעבען, פאָטער און קינדער ווערען נישט נאָר פרעמד איינער צום צווייטען, נאָר זיי ווערען אויך געגנער און אָפט געשעהט, אַז זיי טרעטען אויך אַרויס אין אַנ'אָפענעם קאַמף איינער געגען אַנדערען.

אַזאַ מין פּאַסירונג איז גראָדע יעצט דאָ געשעהען, אַ טאַטע מיט אַ זוהן פון דער הויכער, אַריסטאָקראַטישער געזעלשאַפט זענען אויפגעטראָטען אין איינעם פון די ביטערסטע פּאָליטישע קאַמפען אין ענגלאַנד. עס האָט נאַטירליכערווייזע אויפגערודערט גאַנץ ענגלאַנד און פאַר גאַנצע צוויי וואָכען נאָכאַנאַנד האָבען די צייטונגען געהאַלטען אין איין שרייבען וועגען דער זעלטענער סענסאַציע.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maja 16, Tel. 11-24
אינערליכע- און קינדער-קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 6—7, זונטאָג פון 3—4

Dr. Feliks Bornstein
Cegielniana 4
טעלעפאָן 34-99.
ספּעציאַליטעט: אַקושער און פרויען-קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

9
מיטוואָך
ז
אדר א' תרפ"ז

פעברואַר
זון-אויפגאַנג 7,9
זון-אונטערגאַנג 4,30
לענג פון טאָג 9,30

פערוואַלטונג פון צענטראַל'ען סוחרים-פעראיין געגען דער יודישער שול.

גרויסע דיסקוסיע, וואָס ענדיגט זיך מיט אַנ'אָפּזאָג צו שטיצען די יודישע פאָלקס-שולען אין לאָדז.

מיר האָבען נעכטען געבראַכט אַ בעריכט וועגען דער אַקציע, וואָס דאָס יודישע וואַרשאַ פיהרט וועגען שאַפען אַ גימנאַזיע אויף דער יודישער אונטערריכטס-שפּראַך. צווישען אַנדערען לייענען מיר.

דער צענטראַלער סוחרים-פעראיין אין וואַרשאַ האָט אויף זיין פּלענאַרער זיצונג בעהאַנדעלט די פראַגע וועגען דער ענטשטעהונג פון דער יודישער גימנאַזיע און עס איז אָנגענומען געוואָרען אַ בעשלוס צו שטיצען די אַקציע און אויפצופאָדערן אַלע יודישע סוחרים אין וואַרשאַ זיי זאָלען אַקטיוו מיטהעלפען דעם ערפאָלג.

דער דאָזיגער בעשלוס פון וואַרשאַווער צענטראַלען סוחרים-פעראיין איז נישט עפּיס אַ טובה, דאָס איז געווען דער הייליגער חוב פון דעם וואַרשאַווער יודישען סוחר'טום.

דאָס יודישע שול-וועזען מוז אַרויס אויפ'ן ברייטען שליאַך, מוז ווערען אַנ'ענין פון גאַנצען יודישען פאָלק. די בלויזע פאָלקס-שול, אָהן אַ מיטעל-שול, איז נאָר אַ האַלבע אַרבייט און ביי דעם האָט מען זיך נישט געקענט אָפּשטעלען, ס'איז דעריבער נישט קיין וואונדער דער ענטוזיאַזם, וועלכען ס'האָט אַרויסגערופען די אַקציע צו שאַפען אַ גימנאַזיע אויף דער יודישער אונטערריכטס-שפּראַך. דער יודישער סוחר האָט אויך נישט געקענט בלייבען פון דערווייטענס ביים שאַפען אַזאַ יודישע קולטור-אינסטיטוציע און האָט אָנגענומען דעם בעשלוס אויפצופאָדערן אַלע יודישע סוחרים אַקטיוו מיטצוהעלפען אין ערפאָלג פון דער אַרבייט. דער דאָזיגער פערנונפטיגער בעשלוס איז זיכער אין פולשטענדיגען הסכם מיט דער מיינונג און שטעלונג פון כלל יודישע סוחרים. דאָס איז גערעדט געוואָרען אין וואַרשאַ אין דער הויפּטשטאָט.

איצט זאָל אונז ערלויבט זיין אויסצוזאָגען אַ „סוד" פון אַ פערוואַלטונגס-זיצונג פון צענטראַלען סוחרים-פעראיין פּעטריקאָווער 10 אין לאָדז.

די לאָדזער אָפּטיילונג פון דער יודישער שול-אָרגאַניזאַציע, וועלכע האַלט אויס 2 פאָלקס שולען, 2 קינדער-היימען און 2 אָווענד-שולען (צוזאַמען 855 שילער) אויף דער יודישער אונטערריכטס-שפּראַך, האָט כסדר צו קעמפען מיט גרויסע דעפיציטען. דעריבער האָט די יודישע שול-אָרגאַניזאַציע בעשלאָסען זיך צו ווענדען צו דער געזעלשאַפט וועגען אונטערשטיצונג דורך אַזוי-גערופענע דאַנק-קופּאָנען. אין איהר ווענדונג, וועלכע איז פונאַנדערגעשיקט געוואָר'ן, שרייבט די שול-אָרגאַניזאַציע:

„אַלע אונזערע בעמיהונגען, אַז די שטאָט פערוואַלטונג, ווי אויך די יודישע קהלה זאָלען סובסידירען די יודישע שולען זענען צוליב גוט בעקאַנטע טעמים געבליבען אָהן דערפאָלג מיר זענען געצוואונגען דעריבער זיך צו ווענדען דירעקט צו דער געזעלשאַפט, אַז זי זאָל מיטהעלפען אין דעם אויפבוי און פערפעסטיגונג פון דעם יודישען שול-וועזען".

דער צענטראַלער סוחרים-פעראיין אין לאָדז, וועלכער איז אָהן ספק אַ טייל פון דער יודישער געזעלשאַפט, האָט אויך בעקומען אַזאַ ווענדונג פון דער יודישער שול-אָרגאַניזאַציע מיט 10 דאַנק-קופּאָנעס אין דער הויך פון 30 זלאָטעס.

די ווענדונג פון דער שול-אָרגאַניזאַציע צום צענטראַלען סוחרים-פעראיין וועגען אונטערשטיצען דאָס יודישע שול-וועזען אין לאָדז מיט 30 זלאָטים, איז בעטראַכט געוואָרען אויף איינע פון די לעצטע פערוואַלטונגס-זיצונגען פון סוחרים-פעראיין, און (אָ, וואונדער!!) וועגען דער פראַגע האָט זיך ענטוויקעלט אַ גרויסע און הייסע דיסקוסיע און (אָ, צווייי וואונדער!!) מיט 37 געגען 3 שטימען, האָט די פערוואַלטונג בעשלאָסען די דאַנק קופּאָנעס דער יודישער שול-אָרגאַניזאַציע צוריקצושיקען.

מיר ווילען דאָ אויף דעם אָרט זיך נישט אָננעהמען די פעולה פון די יודישע שולען. אונז אינטערעסירט דער עצם פאַקט. די פערוואַלטונג פון צענטראַלען יודישען סוחרים-פעראיין אין לאָדז האָט זיך אַזוי-אַרום אַרויסגעזאָגט געגען דער יודישער שול און זיך אָפּגעזאָגט זי אונטערצושטיצען, אין דעמזעלבען טאָג, ווען דער צענטראַלער סוחרים-פעראיין אין וואַרשאַ, האָט אויפגעפאָדערט די יודישע סוחרים אַקטיוו אַנטיילצונעהמען אין דער אַקציע פון שאַפען אַ גימנאַזיע מיט דער יודישער אונטערריכטס-שפּראַך.

מיר שטעלען פעסט, אַז קיין שום יודישע נאַציאָנאַלע קערפּערשאַפט האָט נאָך, עד-היום, זיך נישט אַרויסגעזאָגט געגען שטיצען די יודישע שול, מיר שטעלען פעסט, אַז די איצטיגע יודישע סיים-רעפּרעזענטאַנץ, קעמפט פאַר אָנערקענען די יודישע און העבּרעאישע שול און פאַר סובסידיעס פאַר איהר, אַלס רעזולטאַט פון דעם דאָזיגען קאַמף און פון דעם קאַמף פון דער יודישער שול-אָרגאַניזאַציע האָט אַפילו דער פּוילישער בילדונגס-מיניסטער ערקלערט, אַז די יודישע שולען דאַרפען אָנערקענט און סובסידירט ווערען.

ס'איז שוין איצט שווער אין יודישען נאַציאָנאַלען לאַגער צו געפינען נעגנער פון דער יודישער שול.

וואָס איז, אַלזאָ, מיט די פערוואַלטונגס-מיטגלידער פון צענטראַלען סוחרים פעראיין? צי האָבען זיי זייער אייגענע נאַציאָנאַלע שיטה? צי האָבען זיי די פּרעזעסען, וויצע-פּרעזעסען, דירעקטאָרען און אַנדערע זיצערס פון קאָמיסיעס, געוואָלט ווייזען דעם בילדונגס-מיניסטער, אַז ער איז נישט גערעכט? האָבען זיי געוואָלט געבען דעם לאָדזער שטאָדט-ראָט בעת דער ביודזשעט-דעבאַטע די מעגליכקייט זיך צו בערופען, אַז די יודען אַליין זענען געגען דער יודישער פאָלקס-שול?

דער ענין מוז אויפגעקלערט ווערען, די יודישע סוחרים מוזען וויסען, אַז פאַר זיי איז נישט פרעמד דער ענין פון דער יודישער קולטור און יודישען שול-וועזען. זעהט אויס, אַז די זעלבע סוחרים וואָס האָבען געשטימט געגען דער יודישער שול האָבען זיך שפּעטער דערשראָקען פאַר זייער אייגען געשפּענסט און בעשלאָסען די גאַנצע נישט בכבוד'ע דיסקוסיע נישט אַריינצוטראָגען אין פּראָטאָקאָל.

אָבער ס'איז געשעהען, מיט אַ מעהרהייט שטימען פון דער פערוואַלטונג פון סוחרים-פעראיין איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז די יודישע שול דאַרף אונטערגעהען. דער אויטאָריטעט פון דער דערמאָנטער אינסטאַנץ, איז אָבער דערצו צו קנאַפּ, די יודישע שול איז אַנ'ענין פון יודישען פאָלק און וועט דורך דעם פאָלק, הגם מיט דער גרעסטער מסירת נפש, דערהאַלטען ווערען.

צוגאַב-פּאַפּיר פאַר די יאָהרען 1904–1905.

(§) ווי מיר דערוויסען זיך פון דער סטאַראָסטווא, וועט דעם 15. פעברואַר ה. י. קומענדען דינסטאָג 8 אַ זייגער אין דער פריה אָנהויבען צו אַמטירען אַ צוגאַב-פּאַפּיר-קאָמיסיע אויפ'ן לאָדזער פּאָוויאַט אין לאָקאַל פון פּ. ק. או. פון פּאָוויאַט פּיעטריקאָווער 187.

אויף די פּאַפּיר-קאָמיסיע דאַרפען זיך צושטעלען די יאָהרגענג 1904 און 1905, וועלכע האָבען נישט ערפיהלט זייערע מיליטער-פליכטען און זענען איינגעשריבען אין פּאַפּיר-ליסטעס, און אַלע פּאַפּאַראָווע פון 1905 און עלטערע וועמענס בעציהונג צו דעם מיליטער-דינסט איז נאָך ביז איצט נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען צוליב פערשידענע סבות, און וועגען וועלכע עס זענען דער סטאַראָסטווע פאָרגעשטעלט געוואָרען אויסצוגען פון די פּאַפּיר-ליסטעס.

קהלה,

שטיצע פאַר ת"ת און חדרים.

נעכטען האָט די לאָדזער קהלה-פערוואַלטונג בעקומען צוגעשיקט 3,693.50 זל. פאַר די ת"ת: „בית יעקב" זאַכאָדניאַ 66 – 445 זל.; ת"ת פּעפּער-גאַס 18 – 178 זל.; „אהבת תורה" וואָלבאָרסקאַ 20 – 445 זל.; „ת"ת של הרב" – 356 זל.; „יסודי תורה" 1. מאַי 37 – 222,50 זל.; ת"ת בזשעזשינער 23 – 267 זל.; „בית יעקב" ציגעל-גאַס 24 – 267 זל.; ת"ת ליפּאָווע 31 – 178 זל.; מחזיקי הדת, סאָלנאַ 7 – 178 זל.; יסודי תורה קילינסקי 116 – 133,50 זל.; יסודי תורה זגאַזשעווסקאַ 7 – 178 זל.; ת"ת אַלעקסאַנדראָווסקאַ 13 – 267 זל.; ת"ת ציגעל-גאַס 59 – 89 זל.; שומרי הדת גייע זגאַזשעווסקאַ – 7 – 178 זל.; תורת חסד קילינסקי 29 – 311,50 זל.

די קהלה פערוואַלטונג האָט אויך בעקומען צוגעשיקט 10 פאַר שיך.

בעשטראָפט

פאַר נישט דורכפיהרען אַ רעמאָנט.

(מ) פאַר נישט מאַכען קיין רעמאָנט אין זיין הויז און דער הויז-ווירט אַנטאָני קאַבילקאַ (קזשיזשאָוואַ 6) בעשטראָפט געוואָרען צו בעצאָהלען 20 זלאָטעס שטראָף און מ'האָט איהם געצוואונגען דורכצופיהרען דעם רעמאָנט.

מיטינג

פון גייסטיגע אַרבייטסלאָזע.

פרייטאָג, ד. 11. ה. ח. קומט פאַר אין זאַל פון פילהאַרמאָניע אַ גרויסער מיטינג איינגעאָרדענט דורך אַלע פעראיינען פון די האַנדעלס-אַנגעשטעלטע אין לאָדז.

אויף דער טאָג-אָרדנונג געפינען זיך די פראַגען וועגען דער לעצטער פעראָרדנונג, לויט וועלכער אַ סך גייסטיגע אַרבייטסלאָזע האָבען פערלוירען דאָס רעכט אויף שטיצע.

אין די אַפּטייקען.

חיינטיגע נאַכט דיזשורירען.

(§) היינט מיטוואָך דיזשורירען ביי נאַכט פאָלגענדע אַפּטייקען: ל. פּאָוולאָווסקי (פּיעטריקאָווער 307), ס. האַמבורג (גלובנאַ 50), ב. גלוכאָווסקי (נאַרוטאָוויטשאַ 4), י. שוטקעוויטש (קאָפּערניק-גאַס 26), א. כאַרעמזאַ (פּאָמאָרסקאַ 10), און אַ פּאָטאַש (פּלאַק-קאַשטשעלני 10)

די אַקציע פון טעקסטיל-אַרבייטער.

(ס) אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, וואָס די הויפּט פערוואַלטונג פון די טעקסטיל-פעראיינען האָט בעשלאָסען צו קינדיגען דעם ביז איצטיגען אָפּמאַך מיט די אינדוסטריעלער און אָנהויבען אַנ'אַקציע פאַר אַ לוין-הוספה פון 25 פּראָצענט, – זענען שוין נעכטען פאָרגעקומען די ערשטע דעלעגאַטען-פערזאַמלונג אין די פאַבריקען פון לעאָנהאַרד און פון שייבלער און גראָהמאַן.

אויף די פערזאַמלונגען האָבען די רעדנער אָנגעוויזען, אַז זייט דער לעצטער הוספה איז דער יקרות געשטיגען אויף 40 פּראָצענט, בעת קיין שום הוספות זענען נישט געגעבען געוואָרען.

אין די אָנגענומענע רעזאָלוציעס פאָדערן די אַרבייטער, אַז די אַקציע זאָל געפיהרט ווערען ביז אַ נצחון.

שטיצע פאַר אַרבייטסלאָזע סעזאָן-אַרבייטער.

דעלעגאַטען פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען וועלען וועגען דעם אינטערווענירען ביים אַרבייטס-מיניסטער.

(ס) נעכטען איז פאָרגעקומען אַנ'אויסערגעוועהנליכע זיצונג פון דער פערוואַלטונג פון אַרבייטסלאָזען-פאָנד אויף צו בעטראַכטען ווי אַזוי צו אונטערשטיצען די אַרבייטסלאָזע סעזאָן-אַרבייטער, וועלכע גענייסען נישט פון קיין נאָרמאַלער אונטערשטיצונג. נאָך אַ לענגערע דיסקוסיע, אין וועלכער ס'איז אַרומגערעדט געוואָרען די שווערע לאַגע פון דער קאַטעגאָריע אַרבייטסלאָזע, איז בעשלאָסען געוואָרען אָנצופרעגען זיך דער הויפּט-פערוואַלטונג פון אַרבייטסלאָזען פאָנד און דעם אַרבייטס-מיניסטער, צי עס וואָלט נישט מעגליך געווען צוצורעכענען די קאַטעגאָריע אַרבייטסלאָזע צו די, וועלכע בעקומען אויסערגעוועהנליכע אונטערשטיצונג.

כדי צו אונטערשטיצען די דאָזיגע אַקציע זענען אַרויסגעפאָהרען קיין וואַרשאַ פאָרשטעהער פון כ.-דעקישען, ענפערישען און קלאַסען פעראיין.

פערזאַמלונג פון פאַבריקאַנטען-פעראיין.

(–) אונטער'ן פאָרזיץ פון ה' אָסקאַר מייזעל איז פאָרגעקומען די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון פאַבריקאַנטען-פעראיין (זאַכאָדניאַ 68).

נאָכ'ן אויסהערען אַ בעריכט פון דער פערוואַלטונג און אָננעהמען אַ רייהע פאָרשלאָגען וועגען ביליגער מאַכען די פּראָדוקציע, פערברייטערען די אָפּזאַץ מערק און קרעדיט-קוועלען, – איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ נייע פערוואַלטונג, אין וועלכער ס'זענען אַריין די ה"ה: אַ. ר. בירנבאַום, אַ. ל. לאַפּ, י. בעלאַדע, ב. גליקסמאַן, ג. גערסאָן, יוליאַן וואָלף, ב. טשענטאָכאָווסקי, יאָנאַס ראָזען, ק. ראַטהע, י. לעווינסאָן, ג. ליבערמאַן, י. פּאָזנאַנסקי, ל. שקורניק, ב האָלשטיין, ה. וואַלטער, שמעון לאַנדאַו, ל. שעוועלעוו און י. פּאָרמאַ. אין דער רעווידיר-קאָמיסיע: ב. כמיעלניצקי, יאַקוב קאָהן, יוזעף פּערלע, י. וועקסלער און מ. האָלצמאַן.

מ'מעג אַרויסרופען אַ דאָקטאָר פון דער קר.-קאַסע דורכ'ן טעלעפאָן.

(ב) אויף דער לעצטער זיצונג פון דער הייל קאָמיסיע ביי דער קראַנקען קאַסע איז בעטראַכט געוואָרען די פראַגע, צי מ'מעג אַרויסרופען אַ דאָקטאָר דורכ'ן טעלעפאָן.

אַ טייל מיטגלידער פון דער קאָמיסיע האָבען פערלאַנגט, אַז מ'זאָל נישט קענען טעלעפאָניש אַרויסרופען קיין דאָקטאָר, ווייל ס'טרעפט אָפט, אַז מ'רופט-אַרויס דאָקטוירים צו נישט פערזיכערטע.

די קאָמיסיע האָט אָבער בעשלאָסען, אַז מ'זאָל יאָ קענען אַרויסרופען טעלעפאָניש אַ דאָקטאָר און אויב ס'וועט טרעפען, אַז אַ דאָקטאָר וועט אַרויסגערופען ווערען צו אַ נישט פערזיכערטען, וועט די קראַנקען-קאַסע דאַרפען איינמאָהנען דעם בעטראָג.

צום אָנקומען פון דער ארץ-ישראל-דעלעגאַציע.

די הכנות צו דעם קבלת-פנים פון די פערטרעטער פון ארץ-ישראל-יודענטום, וועלכע קומען פרייטאָג פריה קיין לאָדז, זענען אין פולען גאַנג. שבת נאָכמיטאָג וועלען די חשוב'ע געסט אויפגענומען ווערען אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין דער אַנוועזענהייט פון די ציוניסטישע גרופּירונגען און די ציוניסטישע עסקנים.

אַ בעזונדערען אינטערעס האָט אַרויסגערופען די פייערליכע אַקאַדעמיע, וואָס ווערט איינגעאָרדענט זונטאָג, ד. 13/2 אין אָווענד אין פילהאַרמאָניע-זאַל, אויף וועלכער ס'וועלען אַרויסטרעטען די מיטגלידער פון דער דעלעגאַציע ד"ר ש. לעווין, הרב אַס-טראָווסקי, ש. טשערנאָוויטש און דוד באַראוואַי.

דער פאָרפערקויף פון די בילעטען צו דער אַקאַדעמיע האָט זיך שוין אָנגעהויבען אין ציוניסטישע ביורא.

די יודישע אַרבייטערשאַפט אין פוילען פאַר דער יודישער אַרבייטערשאַפט אין פאַלעסטינא.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער הילפס-אַקציע, וואָס עס פיהרט די יודישע אַרבייטערשאַפט ביי אונז אין שטאַט, פאַר דער יודישער אַרבייטערשאַפט אין פאַלעסטינאַ, וועט פרייטאָג אין פילהאַרמאָניע-זאַל פאָרקומען אַ פייערליכע פאַלעסטינאַ-אַקאַדעמיע. מיט רעפעראַטען וועלען אַרויסטרעטען די אַרבייטער-טוער זרבבל און יעקב פּעטערזייל.

אַ חוץ דעם, נעהמען אין דער אַקאַדעמיע אַנטייל: דער לאָדזער סימפאָנישער אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון דיר. טעאָדאָר רידער; און די בעוואוסטע זינגערין רות רענע וועט זינגען פאַלעסטינאַ לידער; די סצענע ווערט ספּעציעל דעקאָרירט דורכ'ן בעוואוסטען קינסטלער מאַנע קאַץ.

רושם פון האַנדעלס-מיניסטער'ס בעזוך אין לאָדז.

דער איבערברוך.

ס'איז געווען אַ צייט, ווען דער האַנדעל איז אָנגערעכנט געוואָרען פאַר אַ נוצליכער און שענער בעשעפטיגונג. ס'פלעגען זיין אָפטע פאַלען, ווען מ'האָט סוחרים ספּעציעל איינגעלאַדען צו קומען פון אַנדערע לענדער, ווייל די עקאָנאָמישע אינטערעסען פון לאַנד האָבען דרינגענד געפאָדערט איינצושטעלען האַנדעלס-בעציהונגען מיט די אַרומיגע לענדער און אינ'ם לאַנד גופא.

ס'איז שוין אַ פעסטגעשטעלטער פאַקט, אַז יודען זענען כמעט איבעראַל געווען די אויספיהרער פון די דאָזיגע נוצליכע און וויכטיגע פונקציעס. דעריבער אויב מען האָט געוואָלט אַ קלאַפּ-פון יודען, האָט מען שיקאַנירט דעם האַנדעל, מ'האָט אָפט צוליב'ן וואַלד די בוימער נישט דערזעהן. די דאָזיגע פּאָליטיק האָט אין יעדען פאַל, געבראַכט צו זעהר טרויעריגע רעזולטאַטען פאַר'ן גאַנצען ווירטשאַפטליכען לעבען פון לאַנד.

ס'האָט ערשט געדאַרפט קומען צו אַ קאַטאַסטראָפע, נישט נאָר פון די סוחרים, נאָר פונ'ם גאַנצען לאַנד, כדי מ'זאָל זיך אַרומזעהן, אַז די פּאָליטיק פון נעגירען און שיקאַנירען מוז אויפהערען.

אין דער זעלבער צייט איז איינגעפלאַנצט געוואָרען אין דער ברייטער געזעלשאַפט די אויפפאַסונג, אַז דער האַנדעל איז איבעריג. עס איז דערום פאַר'ן סוחר'טום פון לאַנד געווען אַזאַ אָנגענעהמע איבעראַשונג ווען דער לייטער פונ'ם האַנדעל אין דער מלוכה, האָט געהאַט דעם גרויסען ציווילען מוט צו ערקלערען, טראָץ אַ גרויסער אָפּאָזיציע, אַז דער האַנדעל איז אַ וויכטיגער טייל פונ'ם ווירטשאַפטליכען לעבען פון לאַנד און אַז ער דאַרף בעהאַנדעלט ווערען צוגלייך מיט די אַנדערע צווייגען פון דער ווירטשאַפט — אינדוסטריע און לאַנדווירטשאַפט.

ס'איז נאָך וועהניג אויפגעטאָן געוואָרען אויף דעם געביט פון צוריקשטעלען די חרוב געוואָרענע פּאָזיציעס, אָבער שוין די דאָזיגע פעסטשטעלונג און אַ רייהע פאָרבערייטונגס-אַרבייטען אויפ'ן געביט פון שאַפען די פּסיכאָלאָגישע מעגליכקייטען פאַר נאָרמאַלער אַרבייט פון אַזאַ גרויסער און וויכטיגער, פאַר'ן לעבען פון לאַנד, עקאָנאָמישער גרופּע, ווי דאָס זענען די סוחרים. און דעריבער איז פערשטענדליך די אויפמונטערונג, וואָס ס'האָט אַריינגעבראַכט אין די פיהרענדע לאָדזער סוחר'ישע רייהען דער בעזוך פונ'ם מיניסטער, דעם ערשטען אין זעלבסטשטענדיגען פוילען, וואָס האָט גערעדט אַזוי, ווי דער האַנדעלס-מיניסטער קוויאַטקאָווסקי.

י. הינדעס.

אינטערוויאוען ספּעציעל פאַר'ן „נייעם פאָלקסבלאַט"

וועגען בעזוך פון האַנדעלס-מיניסטער אין לאָדז, האָט זיך אונזער מיטאַרבייטער געווענדעט צו פיהרענדע פּערזענליכקייטען פונ'ם לאָדזער ווירטשאַפטליכען לעבען מיט דער פראַגע, וואָס פאַר אַן איינדרוק ס'האָט אויף זיי געמאַכט די קאָנפערענץ מיט'ן מיניסטער.

עדוואַרד באַביאַצקי

פּרעזעס פון לאַנדעס-פערבאַנד פון דער טעקסטיל-אינדוסטריע

ערקלערט: „אייגענטליך איז אַ גרויסער טייל פון מיניסטער'ס רעדע געווענדעט פאַר אויסען. אָבער ס'איז וויכטיג פעסטצושטעלען, אַז מיר האָבען דערלעבט צייטען, ווען אַ מיניסטער (אַפילו פאַר האַנדעל און אינדוסטריע) רעדט אַזוי זאַכליך און האָט דעם ציווילען מוט צו זאָגען דאָס, וואָס ער האָט געזאָגט.

א. שיק

פּרעזעס פון סוחרים-פעראיין (פּעטריקאָווער 10)

זאָגט: „דער מיניסטער האָט אַליין מסכים געווען, אַז ערשט 1 פּראָצענט פון אונזערע סוחרישע פּאָסטולאַטען זענען בעפרידיגט געוואָרען, און דאָס דאַרף אונז געבען דעם מוט צו קעמפען פאַר די איבעריגע 99 פּראָצענט. אַזאַ ערקלערונג שאַפט די מעגליכקייט פון רוהיגער און נאָרמאַלער אַרבייט, וואָס איז אָנגערעכענט אויף אַ לענגערע צייט, דען איצט דאַרף פאָרקומען, נישט נאָר דאָס אויפבויען דאָס חרוב געוואָרענע סוחר'טום, נאָר דאָס גאַנצע ווירטשאַפטס-לעבען פון לאַנד און דאָס איז אַנ'אַרבייט אויף אַ לאַנגער, לאַנגער צייט, צוזאַמען צו אַזאַ דויערנדער אַרבייט קען מען נאָר אין אַ רוהיגער אַטמאָספער, האָבענדיג די זיכערקייט, אַז די מאַסגעבענדע ספערען וועלען די אַרבייט פערשטעהען און שטיצען. דער מיניסטער קוויאַטקאָווסקי איז דער ערשטער, וואָס גיט די זיכערקייט דערצו.

— —

ראַוויניק יאָעל

פאָרזיצער פון צענטראַלען האַנדווערקער-פערבאַנד (פּאָלודניאָווא 4).

זאָגט, „מיר האָבען פיל סבות צו זיין אונצופרידען מיט דער בעציהונג צו אונז. בנוגע אונז קען מען אַפילו נישט אָנווענדען דעם דעמאַגאָגישען אויסדרוק, וואָס מ'האָט אָפט אָנגעווענדעט בנוגע די סוחרים אַז מיר, האַנדווערקער, זענען נישט קיין פּראָדוקטיווע עלעמענטען. און דאָך זענען מיר אַלע מאָל געוואָרען שטיפמוטעריש בעהאַנדעלט. דאָס איצטיגע מיניסטעריום האָט געשאַפען אַ שיין, אַז מ'וועט זיך רעכענען מיט אונזערע פאָדערונגען און פערלאַנגען און האָט שוין ווירקליך געטאָן איינינע דערווייל נישט בעדייטענדע שריט אין דער ריכטונג. ס'מאַכט דעם איינדרוק, אַז אונזערע ווענדונגען און מעמאָריאַלען וועלען ערנסט בעטראַכט ווערען. ס'שאַפט זיך אַ שטימונג, וואָס איז גורם צו אַ נאָרמאַלער רוהיגער אַרבייט, וואָס איז אַזוי נויטיג פאַר'ן ווירטשאַפטליכען לעבען פון לאַנד.

ענטגילטיג איבערגעריסען דער בלאָק פון די אונפּאַרטייאישע מיט דער אגודה אין דער קהלה

6 וואָכענדיגע אונטערהאַנדלונגען וועגען שלום האָבען זיך פערענדיגט מיט גאָר נישט.

דער מעהרהייט-בלאָק אין דער לאָדזער קהלה פערוואַלטונג איז געשאַפען געוואָרען נישט אין אַ מזל'דיגער שעה. כמעט באַלד פון דער ענטשטעהונג האָבען זיך אָנגעהויבען רייבונגען, וואָס זענען אַרויסגערופען געוואָרען צוליב דעם, וואָס די גרעסערע פראַקציע, די „אגודה", האָט נישט אָבגעהיט דעם אָבמאַך און אָפט אויסנוצענדיג איהר מעהרהייט אָנגענומען בעשלוסען געגען דעם ווילען פון די „אונפּאַרטייאישע". די „אונפּאַרטייאישע" האָבען דאַן אַרויסגערוקט אַ פאָדערונג, אַז דער וויצע-פאָרזיצער פון דער קהלה-פערוואַלטונג ה' בערגער זאָל זיך אָבזאָגען פון זיין אַמט און אויף זיין אָרט זאָל געוועהלט ווערען אַנ'אַנדערער, אויך פון דער „אגודה", אָבער מיט דער איינשטימיגקייט פון די „אונפּאַרטייאישע". די דאָזיגע פאָדערונג איז געווען איינע פון די ערשטע אָרים וועלכער ס'זענען אין פערלויף פון די 6 וואָכען געגאַנגען די אונטערהאַנדלונגען. איצט איז צוגעקומען אַ נייער פאַל, וואָס האָט געווירקט אויפרייצענד. מיט אַ צייט צוריק האָבען די „אונפּאַרטייאישע" אויפגעהויבען אַ פראַגע וועגען אַ געוויסען פראַהם, וועלכער נישט זייענדיג אַנגאַזשירט אַלס בעאַמטער ערפילט געוויסע פונקציעס ביים בעשיצען די קרקעות פאַר די מתים אויפ'ן בית-החיים. די „אונפּאַרטייאישע" האָבען געפאָדערט, אַז אָדער ער זאָל אַנגאַזשירט ווערען און ס'זאָל פאַר איהם בעשטימט ווערען אַ געהאַלט, אָדער ער זאָל זיך נישט מישען. מיט אַ וואָך צוריק האָט דר. מינצבערג פעראָרדנעט, אַז ה' פראַם זאָל בעזייטיגט ווערען.

דער דאָזיגער אומשטאַנד האָט אַרויסגערופען אַנ'אומצופרידענהייט ביי די „אגודה"-מיטגלידער און נעכטען האָט דר. מינצבערג געמוזט אָפּרופען זיין פעראָרדנונג. דאָס האָט ווידער אַרויסגערופען אַנ'אויפרעגונג צווישען די „אונפּאַרטייאישע", וועלכע זעהען אין דעם, אַז די ענינים פון דער קהלה ווערען ערלעדיגט און בעשטימט מחוץ דער קהלה. אין דער זעלבער צייט ווייזען זיי אָן, אַז אַ בעאַמטער, וואָס נעהמט 20 זל. אַ וואָך גאַזשע איז בעזייטיגט געוואָרען, און האָט אַפילו נישט בעקומען קיין 3 חדשים'דיגע פערגיטיגונג, הגם די אונפּאַרטייאישע האָבען וועגען דעם אינטערווענירט.

דאָס זעהט אויס איז שוין געווען די לעצטע טראָפּען, וואָס האָבען איבערגעפולט די אויפרעגונג פון די „אונפּאַרטייאישע" און נאָך 6 וואָכענדיגע אונטערהאַנדלונגען זענען זיי נעכטען איבערגעריסען געוואָרען.

איצט שאַפט זיך אַ גאַנץ נייע סיטואַציע אין דער קהלה. קיין שום פראַקציע האָט נישט קיין מעהרהייט און קיין שום אָבמאַכען צווישען די פראַקציעס עקזיסטירען דערווייל נישט.

ביטעס וועגען „אָדראַטשעניעס"

מוז מען אָנגעבען ביז'ן 1-טען מאַי.

(ד) אָנהויבענדיג פון 15. פעברואַר וועלען אין לאָדז אָנגענומען ווערען ביטעס פון מיליטער-פליכטיגע, וועלכע וועלען בעקומען „אָדראַטשעניעס", כדי צו קענען פערענדיגען שטודיע, אָדער אַלס איינציגע שפּייזער פון אַ פאַמיליע.

אין ערשטען פאַל (שטודיען) דאַרפען די פּעטענטען בייצעגען צו דער ביטע אַ בעשייניגונג פון דער הויכשול, וואו מ'לערנט און אַ קאָפּיע פון דעם מיליטער-דאָקומענט. אין דער ביטע מוז גענוי אָנגעגעבען ווערען דער נאָמען, פאַמיליען-נאָמען, געבורטס-יאָהר און אַדרעס פון פּעטענט.

דאַגעגען די, וועלכע ווילען „אָדראַטשעניעס" אַלס איינציגע שפּייזער, מוזען בייצעגען צו די ביטעס אויסער די אויבען-אויסגערעכענטע דאַטען, אויך אַנ'אויסצוג פון די ביכער פון שטענדיגע איינוואוינער, פאַר אַלע פאַמיליען-מיטגלידער. די ביטעס מוזען אָנגעגעבען ווערען אין פּ. ק. או. נאָך פאַר'ן אָנהויב פון פעברואַר, ד. ה. נאָך פאַר'ן ערשטען מאַי ה. י.

ווער עס וועט בעפרייט ווערען

און ווי אַזוי מען קאָן בעפרייט ווערען פון אַרעסט פאַר'ן טערמין.

(סוף *)

בערעכטיגט צו דערלאַנגען אַ בקשה וועגען בעפרייען פאַר'ן טערמין איז קודם כל: דער אַרעסטירטער, אַ חוץ דעם זיין פערטיידיגער, בעפאָלמעכטיגטער, עלטערן, ווייב אָדער איהר מאַן, ברידער און שוועסטער, משפחה, אַפילו קינדער און ערציהער. די בקשות פון אַלע אַנדערע פערזאָנען קענען דינען פאַר אַ מאָטיוו צו בעטראַכטען אין ענין וועגען פאָרטערמיניגע בעפרייאונג בלויז אויף אַנ'אַמטליכען אופן.

די בקשה קאָן מען אָנגעבען מונדליך אָדער שריפטליך דער תפיסה-פערוואַלטונג, וואו דער פערמשפּטער קומט אָפּ זיין שטראָף אָדער דער פּראָקוראַטור-אַמט ביים קרייז-געריכט, וואָס האָט דעם אַרעסטאַנט גע'משפּט אום ערשטען מאָל. דער אַרעסטירטער גופא קאָן פאָרשטעלען זיין בקשה דעם בעאַמטען פון דער תפיסה-פערוואַלטונג אָדער אויפזיכט (קלוטשניק).

אויב $^2/_3$ פון דער אָפּגעקומענער שטראָף בעטרעפט וועניגער ווי 1 יאָהר קאָן מען דערלאַנגען א בקשה אין משך פון די לעצטע 15 טעג ווי באַלד אָבער מעהר ווי 1 יאָהר, קאָן מען אַזאַ בקשה דערלאַנגען אין משך פון די לעצטע 30 טעג.

יעדע בקשה וועגען בעפרייען, וואָס ווערט געמאָלדען דער תפיסה פערוואַלטונג אַפילו פאַר'ן פאָרשריפטליכען טערמין, מוז אויפ'ן פערלאַנג פון אַרעסטירטען פאָרגעשטעלט ווערען דער פּראָקוראַטור, וועלכער וואַרפט זי ענטגילטיג אָפּ. דעם זעלבען גורל טרעפען אויך די בקשות, וועלכע זענען דערלאַנגט געוואָרען דורך נישט בערופענע פערזאָנען און דער פּראָקוראַטאָר האָט נישט געפונען פאַר נויטיג זיי צו בעטראַכטען אויף אַנ'אַמטליכען וועג. אין אַנדערע פאַלען שטעלט דער פּראָקוראַטאָר ביים קרייז-געריכט פאַר דעם גאַנצען ענין, בעלעגענדיג זיין מיינונג דעם פּראָקוראַטאָר ביים אַפּעלאַציע-געריכט.

ביים דעצידירען וועגען בעפרייען אַנ'אַרעסטירטען ווערען גענומען אין אַכט זיינע פערזענליכע בעדינגונגען, פאַריגע שטראָפבאַרקייט, ביזהעריגע אויפפיהרונג אין דער תפיסה, זיין פעהיגקייט צו פערדינגען, אַרבייטס-אויסזיכטען אָדער אויסהאַלט-בעדינגונגען אויף דעם אָרט, וואו ער רעכענט זיך צו בעזעצען נאָך דער בעפרייאונג.

אויב די בקשה פון אַרעסטירטען, זיין בעפאָלמעכטיגטען אָדער פערטיידיגער איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען האָט שוין קיינער נישט קיין רעכט צו דערלאַנגען פאַר די 6 חדשים אַ צווייטע בקשה, דאָס אָפּוואַרפען אַ בקשה פון דער משפחה אָדער אַנדערע פערזאָנען נעמט אָבער נישט אָפּ די רעכט פון פער'משפּט'ן, זיין פערטיידיגער אָדער בעפאָלמעכטיגטען צו דערלאַנגען תיכף אַ צווייטע בקשה.

דערהאַלטענדיג די דעציזיע פון פּראָקוראַטאָר ביים אַפּעלאַציע-געריכט, אָדער יוסטיץ-מיניסטער וועגען אַ גינסטיגע ערלעדיגונג פון דער בקשה, מוז די תפיסה-מאַכט תיכף דעם אַרעסטירטען בעפרייען, סיידען די פּאָליציי-מאַכט פּראָטעסטירט געגען דעם, צוליב בעגרינדעטע טעמים. אין דעם פאַל מוז די פּאָליציי-מאַכט תיכף אינטערווענירען דורך דער פערמיטלונג פון פּראָקוראַטאָר ביים קרייז-געריכט, ביים פּראָקוראַטאָר פון אַפּעלאַציע-געריכט. וועגען צוריקציהען די בעפרייאונגס-דעציזיע. דער פּראָקוראַטור ביים קרייז-געריכט קאָן דערווייל פעראָרדנען דעם פערהאַלטענעם צו בעפרייען.

יעדער פאַר'ן טערמין בעפרייטער מוז מעלדען אין נעכסטען פּאָליציי-אַמט וועגען יעדער ענדערונג פון זיין וואוינאָרט ביז דער טערמין פון אורטייל איז נישט געדעקט. די פער'משפּט'ע, וועלכע דאַרפען נאָך זיצען נישט לענגער ווי 1 יאָהר און געבען די פולע גאַראַנטיע וועגען גוטער אויפפיהרונג, קאָנען בעפרייט ווערען אָהן דער פליכט זיך צו מעלדען אויב אין משך פון 2 יאָהר פיהרט זיך דער פרייגעלאָזענער אויף אָהן פאָרוואורף קאָן ער לויט אַ פערזענליכע בקשה בעפרייט ווערען פון דער פליכט זיך צו מעלדען.

י. אינפעלד.

*) זעה „נ. פאָלקסבלאַט" נומער 33.

בילינגער עלעקטרישער שטראָם

פאַר קאָנפעקציע-אינהאַבער.

(ס) די לאָדזער עלעקטראָווניע האָט מיטגעטיילט די קאָנפעקציע-געשעפטען-אינהאַבער, אַז זיי קענען געניסען פון די הנחות אויפ'ן עלעקטרישען שטראָם.

„אמת פון ארץ ישראל".

אונטער דער דאָזיגער לאָזונג קומט פאָר זונטאָג, אין אָוונט אין פילהאַרמאָניע זאַל אַ פייערליכע אַקאַדעמיע לכבוד די מיטגלידער פון דער א"י דעלעגאַציע: וועלכע ווייל'ן איצט אין פוילען ד"ר שמריהו לעווין מיטגליד ציוניסט. אַקציאָנס-קאָמיטעט, הרב משה אָסטראָווסקי, מיטגליד פון ועד הלאומי, ש. טשערנאָוויטש, סעקרעטאַר פון ועד הלאומי און דוד באַראַוואַי, דעלעגאַט פון דער אַלגעמיינער יודישער אַרבייטער-דעלעגאַציע אין ארץ-ישראל און מיטגליד פון אספת הנבחרים.

אונטער אַ דראָשקע.

(–) די 70-יעהריגע גאָלדע כאַנאָך איז אויף זגערזשער גאַס אַרונטערגעפאַלען אונטער אַ דראָשקע.

די פאָגאָטאָוויע האָט זי אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל אויף דרעוונאָווסקאַ.

פון געריכט.

געשלאָגען ביז טויט.

(§) אין פערלויף פון פאָרנעכטיגען און נעכטיגען טאָג האָט דאָס קרייז-געריכט אין לאָדז אונטערן פאָרזיץ פון ריכטער אילניטש בעטראַכט דעם פּראָצעס פון 21 יאָהריגען מיעטשיסלאַוו פּיעלעשאַק, דעם 21 יעהריגען סטאַניסלאַוו סאָבקעוויטש, דעם 20 יאָהריגען טאַדעאוש בלאַשיעווסקי, 20 יעהריגען קאַזשימיערזש דורען, 23 יעהרעגן פעליקס וויצע, 26 יעהריגען סטאַניסלאַוו גאַיעווסקי און דעם 25 יעהריגען סטאַניסלאַוו ציכעצקי, וועלכע זענען בעשולדיגט געוואָרען לויט'ן אַרט. 51 און 467 פון שטראָף-קאָדעקס. אין וועלכען עס ווערט גערעדט וועגען שווער בעשעדיגען דורך אַ גרופּע אַ געוויסען סאָבטשיק, פון וואָס דער אָנגעפאַלענער איז צום סוף געשטאָרבען.

8 אין אָוועגד האָט דאָס געריכט אַרויסגעטראָגען דעם אורטייל, לויט וועלכען דורען איז פער'משפּט געוואָרען אויף 4 יאָהר שווערע טורמע, און צו פערלירען די רעכט; פּיעלעשאַק – 7 יאָהר שווערע טורמע און צו פערלירען די רעכט; סאָבקיעוויטש – 7 יאָהר שווערע טורמע און צו פערלירען די רעכט; די איבעריגע זענען פריי געוואָרען. אַלע פער'משפּט'ע איז צוגערעכנט געוואָרען [דער פאָר-אַרעסט.

האַנד אַריינגעכאַפּט אין מאַשין

(–) דער אַרבייטער פון שייבלער און גראָהמאַנ'ס פאַבריק פּיאָטר לוגאָווי האָט צוליב אונפאָרזיכטיגקייט זיך אַריינגעכאַפּט די האַנד אין דער מאַשין.

די ערשטע הילף האָט מען דעם פערוואונדעטען ערטיילט אין דער פאַבריקס-אַמבולאַטאָריע און דערנאָך האָט מען איהם אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

„אונזער טעאַטער".

אונטער דעם נאָמען שאַפט זיך אין לאָדז אַ פּראַיוואַטער אַרטיסטישער קרייז. דער קרייז שטעלט זיך אַ ציל צוגענגליך צו מאַכען דאָס טעאַטער פאַר'ן ברייטען עולם.

פרייטאָג אָוונט ווערט געגעבען די פּרעמיערע „די ליידען פון אַ מאַמע" פון ל. קאָברין.

פערזאַמלונג פון שערער.

מאָנטאָג ד. 7 פעברואַר איז פאָרגעקומען אַ געמיינזאַמע בעראַטונג פון יודישע און דייטשע שערער-אַרבייטער, עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו רופען אַ געמיינזאַמע פערזאַמלונג פון יודישע און קריסטליכע שערער-אַרבייטער אויף דעם קומענדיגען שבת-צונאַכט.

מעלדונגען.

דער סעקרעטאַריאַט פון די קורסען ביים האַנדעלס- און ביוראָ-אָנגעשטעלטען-פעראיין אין לאָדז [אַל. קאָשטשיושקאָ 21, נעהמט אָן טעגליך פון 7—9 אָוונט ווייטערע איינשרייבונגען אויף בוכהאַלטעריע ווי אויך אויף אָנפאַנגס און העכערע גרופּען פון פּויליש, דייטש, פראַנצויזיש און ענגליש.
826

מאנע קאץ.

צו זיין אויסשטעלונג איז דער שטאטישער בילדער־גאלעריע.

אין דער שטאטישער גאלעריע שמעקט מיט פריהלינג...

נאך דער אויסשטעלונג פון אונזער לאדזער קינסטלער יצחק ליכטענשטיין (מעהר ווי מיט צוויי יאהר צוריק) האט די גאלעריע געוויזען א גאנצע רייה אקאדעמישע ארבייטען פון פערשידענע פוילישע קינסטלער.

איצט איז געקומען, דאכט זיך, אויך א „מאראלישע סאנאציע" אין דער דאזיגער נאך יונגער שטאטישער (און דאך נישט קאמנארן־לאדזשערישער) אינסטיטוציע...

אז מ'כאפט זיך אריין פון דעם נאסען בלאטיגען שניי, און פון קאלטען רויה־שטאפיגען באוועל־הימעל אין דעם לאנגען שמאלען אויסשטעלונג־זאל, ווערט היימליך: ס'שמעקט מיט פריהלינג — א חברה יונגע פוילישע קינסטלער האט בען דא אויסגעשפרייט זייערע לייוונטען, קינסטלער יונגע, וואגענדע, (עס איז דא: וואגען — עקסטרא וואגען, און עקסטראוואגאנץ!) שטאלטנעקייט, שלאנקייט פון יונגע צווייגען איז דא די ליניע, ראז, פיאלעט, פערל־גרוי פון מאי־בלומען איז דא דער קאלאריט, און איבער זוכענישען, נאפאמונגען פון אלע קונסט־ריכטונגען פון די לעצטע רענע סאנס־יאהרען אין פראנקרייך, רוסלאנד, דייטשלאנד דאמינירט דא בע'הנ'טע יוגענד.

*

אין צוויי „קופע'ען" — די לעצטע האט זיך לאקירט אונזער מ א נ ע ק א ץ. א באזונדערע וועלט..

פון איין אינטענזיוועם ליריזם — פון דער גרויסער פלעיאדע פוילישע יונגע קינסטלער, פון שטרענג־ליניאלע, כמעט סעצעסיאניסטישע — פאלט מען דא אריין אין אן אנדער ליריזם:

א ליריזם פון גאר אנדערע קאלירען, א ליריזם פון שטארקער — מ'קאן זאגען — אבסאלוטער מאלערישקייט, וועלכע איז גובר אלע איבעריגע עלעמענטען. ווערט צייכענונג א טפל, און, ממילא, פאראיינוועגס אויך — די טעמאטישע ליטעראַרישקייט, וואס איז א ביין פאר'ן הונד, א צוקער'ל פאר דעם עם הארצ'ישען קליינבירגער...

אנ'אויסגעשפראכענער קאלאריסט איז ער, דער מאנע קאץ, מיט אלע מעלות און פיינהייטען פון א רייפען פארבען־מייסטער, וואס דערגרייכט מערקווירדיגע טאן־דינקייטען, און צערטעלט די פארב־איבערגאנגען ביז צו עטערישקייט.

ווערט שווערער מענערישער אייל — לופטיגער, ווייבליכער, פערליבטער פאסטעל; און ווער עס האט אויגען צו דערזעהן עס, איז מותר אויף דער לחלוטין־איבעריגער, ארימער טעמע (אגב, אזעלכע זאכען, ווי דער נישט־איבערצייגענדער „בייזער חלום" מיט'ן לייב און מיט'ן בער זענען — ווי איך זעה עס, נישט... צייגענד און נישט איבערצייגענד!) אויף דער מחנה יודישע בערד און פאות, און אויף דער גאנצער בוטאפאריע, אין וועלכער עס איז בלויז וויכטיג דער עיקר —

און דער עיקר איז דאך ביי מאנע קאץ'ן די פ א ר ב פון די געלע און רויטע בערד, און פון די שווארצע יודישע אויגען, און די פיל בלוטיגע רויטע בלומען, און דער אייזעל, וואס פיטערט זיך, און דער ארימאן מיט דער צימרין־באָרד, וואס גייט אנגעטון אין א גרינער יופעצע, און דער פעך פון דעם יודען אין דעם הארטען קאפעליש מיט די גראבע רויטע ליפען, (וועלכע איז מעהר ארמענער, ווי יוד. גאר דאס איז דאך, ווי געזאגט, א טפל!) די פערשידענע פער'חלום'טע יודישע יונגלעך וועלכע זענען פער'חושט און פער'כישופט אין, פון און ד ו ר ך זייער קאלאריט, און... די ווייסע, מערקווירדיג ווייסע גרויסע באָרד פון דעם הדרת־פנים'דיגען יודען, וועלכע רוהט זייט ביי זייט מיט דעם אויסגעצייכענטען פרויען־אקט, דעם גרוי־וואלקענדיגען א. א. וו. א. וו.

עס איז א נחת צו זעהן אין אונזער בידנער גרויסער מאדע־שטאט, וואס די מאדע און אויך דער קינסטלערישער מאדע־זשורנאל קומט צו אונז אן מיט א יאהרען פערשפעטיגונג — עס איז א נחת צו זעהן א מאדערנעם קינסטלער „מיט'ן פולען מויל", א קינסטלער מיט עכטער מאלערישער קולטור, א קינסטלער, וואס האט פארבען־רייפקייט און מייסטער־רעכט צו ארויסגעהן אויפ'ן וועג פון זוכען דעם מהות פון י ו ד י ש ע ר שעפערישקייט!

עס איז ביי מיר קיין ספק נישט, אז מאנע קאץ ווייסט, וואס איך מיין דערמיט צו זאגען.

בר־מצוה ווערט מען נישט דורך יודישער מ א ס ק ע אין דורך ר ע ק ו ו י ז י ט, וואס איז אין פאריז געוועזען, און איז נאך אפשר איצט אויך א מט פאר דער צייט —

י ו ד י ש איז עפיס אנדערש, וואס לאזט זיך נישט פארמולירען מיט ראציאנעלער קלאהרקייט.

קינסטלער ווייסען עס!

מ. בראדרואן.

„Guttalin"
שוה־פאסטע בעסטע קוואליטעט ווי פ. ר דער מלחמה.
Warszawa, Leszno 73 tel. 174-34

DR PRYBULSKI
צוריקגעקעהרט.
זאוואדזקא 1, טעלעפאן 25-38
ווענערישע און האר ־ הויט ־ קראנקהייטען, מענער־שוועכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ־ליכט (האר־אויספאל), רענטגען־שטראהלען.
נעמט אן פון 9—1 און פון 4—8 אווענד, דאמען: פון 4—5 נאכם.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-02
קינדערלוכע קראנקהייטען. ספעצ. לונגען און הארץ־קראנקהייטען בעשטראלונגען מיט קווארצליכט בערג־זון.
נעמט אן פון 3—5 נאכמיטאג.

spec. med. H. LUBICZ
צעגעלניאנא 43, טעל. 41-52
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און מענער־שוועכע קראנקהייטען.
בעהאנדלונג מיט קווארץ־לאמפען (האר־אויספאל)
נעמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אווענד

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטווארטען אויף יורידישע אנפראגען, וואס ווערען צוגעשיקט נאר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט"

בעם דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן פון דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן וועט מען ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 9 פעברואר 1927.

3063. א לאקאטאר פון וואלאדיניא גאס

עס האנדעלט זיך אין דעם, וואס פארע וואוינונג איהר האט געדונגען. אויב 1 צימער און קיך, מעג אפילו דער צימער זיין צוטיילט דורך א ווענטעל, דארפט איהר צאהלען דירה־געלד לויט'ן פראצענט־פוס פון 1 צימער און קיך.

3064. בערגהאלץ.

דער לעצטער דעקרעט וועגען טיילווייזע בעפרייאונג פאר'ן טערמין איז חל נאר אויף די יעניגע פער'משפט'ע, וועלכע זיצען אפ זייער אורטייל אדער נישט לגבי די, וועלכע זיצען נאך פאר'ן פראצעס.

3065. א לעזער פון פרייהייטס־פלאץ

עס איז א פראגע, ווער עס האט חרטה צו דער, וואס האט געגעבען אדער דער וואס האט גענומען דאס האנד־געלד. אויב דער, וואס האט בעקומען דאס האנד־געלד, מוז ער נאכאמאל אזוי פיל צוריקגעבען. דער אבמאך דארף נישט זיין רעיענטאליש געשריבען.

3066. איש יהודי.

אויב פאר דער וואוינונג איז דאס גרונד דירה־געלד בעזונדער פעסטגעשטעלט, דארפט איהר צאהלען לויט'ן פראצענט־פוס פון קאט. A ממילא וואקסען אויך נישט דא די 6 פראצ. קווארטעלדיגע הוספות. וואס שייך די אויסגאבען, דארפט איהר צאהלען פאר דער וואוינונג 56 פראצ. פון גרונד דירה־געלד, פאר'ן געוועלב, אויב איהר האט 3־טע קאט. פאטענט, דארפט איהר שוין פאר קיין אויסגאבען נישט צאהלען.

3067. א סוחר פון אלטשטאט.

אין דער האנדלונג פון אפגעמער זעהען מיר נישט קיין שום עלעמענט פון א קרימינעלען פערברעכען.

3068. י. וו.

א סובסטיטוציע קאנען נאר מאכען עלטערן אבער נישט קיין זיידע.

3069. שר. פון זאכאדניא

דער אוקלאד איז דעמאלט גילטיג, ווען דער מלוה האט רעזיגנירט פון דעם רעכט חוב. אזא אבמאך מוז געשלאסען ווערען אומבעדינגט שריפטליך. א מינדליכער אבמאך האט קיין ווערט נישט, ווייל אזא אומשטאנד קאן מען לויט'ן ארט. 2044 פון ציוויל קאדעקס נישט אויפווייזען דורך עדות.

3070 אברהם ל.

די ארבייטער האבען דאס רעכט צו מאנען זייער ארבייטסלוין נישט בלויז פון אונטערנעמער, וואס האט זיי געדונגען, נאר אויך פון בעל בית, פאר וועמען דער בנין איז אויפגעשטעלט געווארען. פערשטעהט זיך, אז די פרעטענזיע פון די ארבייטער קאן נישט איבערשטייגען די סומע, וויפיל דער בעל בית איז שולדיג דעם אונטערנעמער אין מאמענט, ווען די אנקלאגע איז דערלאנגט געווארען.

3071. א לעזער י. ב.

אויב דער בעל בית וועט נישט רעאגירען אויף דער ענדערונג אין משך פון 6 חדשים, דראהט אייך נישט קיין עקסמיסיע.

3072. א שטענדיגע לעזערין № 15

מען קאן צוגעצויגען ווערען צו געריכטליכע פעראנטווארטליכקייט פאר יעדען רכילות אויף א מענש אפילו אין זיין אפוועזענהייט. עס דראהט ארעסט עווענטועל א געלד־שטראף.

די, וועלכע אזעוו האט פערראטען.

לויט די זכרונות פון באריס סאווינקאוו. (5

מיר האבען זיך ביידע אוועקגעזעצט ביי א טישעל און ער האט זיך גלייך בעגונען קלאגען פאר מיר:

— פערשטעהט איהר מיך — האט ער אנגעהויבען — עס געהט מיר נישט אין לעבען! איך האב געוואלט דער'הרג'ענען דעם מיניסטער באגאליעפאוו, איז געקומען קארפאוויטש און האט אויסגעכאפט ביי מיר... איך האב געוואלט דער'הרג'ענען דעם מיניסטער סיפיאגין, האט באלמאשאוו איהם אויסגעכאפט ביי מיר.. דאן האב איך געזאגט, אז לענגער ווארטען קען איך שוין נישט, אז ווען מען וועט בעשליסען צו דער'הרג'ענען א מיניסטער, זאל איך זיין דער ערשטער דאס צו טון... איז גערשוני געקומען קיין פלעווע און עס איז בעשלאסען געווארען, אז דעם פירשט אבאלענסקי וועל איך דער'הרג'ענען. איך האב זיך שוין געהאט געגרייט דערצו... מיט אמאל ווער איך געוואויר, אז נישט איך דארף דער'הרג'ענען דעם פירשט אבאלענסקי, נאר קאטשורא... קאטשורא איז אנ'ארבייטער און דערפאר קען מען זיך אויף איהם מעהר פערלאזען.. ער האט געשאסען דעם פירשט אבאלענסקי, נישט איך... און איצט — פלעווע.. איהם וועל איך קיינעם נישט אפטרעטען.. די ערשטע באמבע אויף פלעווע מוז איך ווארפען... מעהר ווארטען קען איך נישט. איך מוז אויף פלעווע ווארפען די ערשטע באמבע!..

קיין בעזונדערער מענש איז ער נישט געוועזען, און ווען ער האט זיך אנגעהויבען ערגערען, זענען ביי איהם אויפ'ן שטערען ארויס גרויס טראפענס שווייס. רעדענדיג מיט מיר, האט ער געטרונקען א סך ווייך, אבער ער איז נישט געווארען שיכור: וואס מעהר ער האט געטרונקען אלץ מעהר האט ער זיך געערנערט:

— איך בין איבערצייגט און איך גלויב — האט ער געזאגט, אונטערשטרייכענדיג יעדער ווארט — אז איצט וועט זיך אונז איינגעבען צו דער'הרג'ענען פלעווען. איהר קענט דאך אודאי גוט וואלענטין קוזמיטש'ן (אזעוו'ן). אט ווערט איהר זעהן ווי פלעווע וועט זיין דער'הרג'עט. עס איז נישט מעהר, איך האב נישט קיין געדולד צו ווארטען. איך בין שוין אין מאסקווע אזוי לאנג און האלט ביי זיך דינאמיט. ווארטען אזוי לאנג קען איך נישט. עס איז פאר מיר פשוט אונמעגליך אזוי צו לעבען! איך מוז ווארפען די ערשטע באמבע.

דאן האב איך איהם איבערגעגעבען אזעוו'ס בעפעהל, אז ער זאל נעהמען דעם דינאמיט און דערוויל ארויספאהרען אין דעם באלטישען זומער־פלאץ זענעוואלד און דארטען ווארטען ביז מען וועט איהם רופען.

אויפ'ן צווייטען טאג איז ער אוועקגעפאהרען וואוהין מען האט איהם בעהייסען און איך בין אוועק קיין ריגא אפזוכען שווייצער'ן.

קיין ריגא האט אויך געדארפט קומען קאליאעוו מיר איבערגעבען, וואס ער האט אויסגעפונען אין פעטערבורג און צו ער האט דארטען געפונען די צוויי חברים.

שווייצער איז שוין אין ריגא נישט געוועזען. שפעטער איז געקומען קאליאעוו און האט מיר דערצעהלט, וואס ער האט אויסגעפונען אין פעטערבורג.

אנפאנג פעברואר בין איך אוועקגעפאהרען צוריק קיין פעטערבורג. אזעוו האט מיר געלאזט וויסען, אז שווייצער און סאזאנאוו זענען שוין אויך דארטען. און פאר איינוועגס האט ער מיר שוין אנגעזאגט, אז איך זאל איהם קומען זעהן אויף א געוויסען מאסקענבאל אין קופעטשעסקי קלוב.

אט אזא טבע האט אזעוו געהאט: אלע מאל האט ער אפגערעדט זיך צו טרעפען דוקא אויף אנ'עפענטליכען פלאץ. זיין מיינונג איז געוועזען, אז דאס איז א סך בעסער ווי אין א הויז. שטענדיג פלעגט ער פאדערען, אז מען זאל אפהיטען אלע כללים פון דער „באיעוואיע ארגאניזאציע"; מען זאל זיך וואס זעלטענער זעהן איינער מיט די אנדערע, און אויב מען זעהט זיך יא, זאל מען זיך זעהן אויף עפענטליכע פלעצער, אין א שענק, אין א באד, אדער אין א טעאטער, און דערביי זאל מען זיין זעהר פארזיכטיג: ער האט אויך געפאדערט, אז די מיטגלידער פון דער „באיעוואיא ארגאניזאציע" זאל נישט שרייבען קיין בריף צו זייערע פאמיליעס, אדער צו זייערע פריינד, און אז זיי זאלען זיך אנטון אזוי, אז עס זאל אויף זיי קיינמאל קיין חשד נישט פאלען.

די אלע פלענער, וואס ער האט אויסגעארבייט זענען געוועזען זעהר און זעהר פארזיכטיג.

אין דעם בעשטימטען טאג בין איך געוועזען אויף דעם מאסקאראד. איך האב געזעהן ווי אזעוו איז אריינגעקומען וואזשנע און זיך בעגריסט מיט א שעהן אויסגעפוצטען, געזונדערען יונגען מאן פון א יאהר פינף און צוואנציג. ביי דעם יונגען מאן זענען די וואנסעס געוועזען אפגעראזירט און אין אלגעמיין האט ער געמאכט דעם איינדרוק, ווי אנ'אויסלענדער. דאס איז געוועזען שווייצער. אין יענער צייט האט ער אין פעטערבורג געלעבט אויף אנ'ענגלישען פאספארט.

פונ'ם ערשטען בליק און פון די ערשטע ווערטער האט מען גלייך געקענט דערקענען, אז מען האט דא צו טון מיט א מענשען, וואס קאכט זיך נישט צו פיל. איך האב מיט שווייצער'ן דאן גערעדט זעהר ווייניג, און בלויז וועגען געשעפט.

מיט עטליכע טעג שפעטער האב איך זיך דאס ערשטע מאל געטראפען מיט סאזאנאוו'ן... מיר האבען אפגערעדט, אז ער, סאזאנאוו, און איגנאט מאציעווסקי ביידע פערשטעלטע איזוואשטשיקעס, זאלען ווארטען אויף מיר ביים ראג פונ'ם וואסילעווסקי אינזעל, און כדי איך זאל נישט האבען קיין טעות, זאל סאזאנאוו זיך אוועקשטעלען ביי דער קאזלע פון מאציעווסקי'ס ברישקע.

צו דער בעשטימטער צייט בין איך געקומען. פון דערווייטענס האב איך דערזעהן מאציעווסקי'ן אויף דער קאזלע און — וואס זאל איך אייך זאגען — איך האב איהם נישט אנגעהויבען צו דערקענען. דאס איז געוועזען אנ'אמת'ער „איזוואשטשיק", מיט פערדרעהטע וואנסעס, דאס היטעל אויף א זייט און דאס טשוביקעל ארויסגעשטעקט, און לעבען איהם איז געשטאנען א וואניא, מיט רויטע באקען און מיט צוויי ריהרעוודיגע און לעבעדיגע אויגען, אנגעטון ווי אנ'אמת'ער פוהרמאן, עס זאל אפילו פעהלען א האר.

עס איז מיר שווער געוועזען זיך פארצושטעלען, אז די צוויי איזוואשטשיקעס זענען מאציעווסקי און סאזאנאוו, מיינע צוויי גוטע חברים פון דער „באיעוואיא ארגאניזאציע".

דער איזוואשטשיק מיט די רויטע באקען האט געזעהן ווי איך קווענקעל זיך, האט ער אנגעהויבען שמייכלען צו מיר. דאן בין איך צוגעגאנגען צו איהם און געזאגט דאס פאסיר־ווארט:

— איזוואשטשיק, פיהר מיך אויף דער זנאמענסקער גאס

— אזא גאס פריק לעבען, איז דא נאר אין מאסקווע, נישט אין פעטערבורג — האט מיר סאזאנאוו געענטפערט מיט א טאן פון אנ'אמת'ען איזוואשטשיק.

(פארטזעצונג־מארגען)

אַגעשיכטע מיט אַפערלאָזענער פרוי

וועלכע ענדיגט זיך זעהר פריילאַך.

פרל. עדית ג. אַ יונגע, נאַיווע און זעהר שעהנע טאָכטער פון אַ רייכען אונגאַרישען סוחר האָט זיך אויף דער פלאַזשע פון אַבאַציאַ בעקאַנט מיט אַן אַנ־עלעגאַנטען און גאַלאַנטען יונגערמאַן. דער יונגערמאַן האָט איהר דערצעהלט, אַז ער איז אַן אינהאָבער פון אַ גרויסער פאַבריק אין בודאַפעשט, האָט דאָס מיידעל פאָרגעשטעלט דעם יונגענמאַן פאַר איהר פאָטער און מוטער, און איז זעהר געפעלען געוואָרען דער מוטער.

דער מוטער האָט באַלד טעלעגראַפירט קיין בודאַפעשט, וואו ער האָט זיך דערוואוסט, אַז דער יונגערמאַן געהערט טאַקי צו אַ זעהר פיינער און רייכער משפחה. נישט לאַנג געקלערט, האָט מען אונטערגעשריבען אַ קאָנטראַקט, געפייערט אַ חתונה און געגעבען דעם יונגען איידעם 100 טויזענד פראַנק אַ קאַנטאַ. דאָס יונגע פאָרל איז געפאָהרען אויף אַ רייזע, כדי צו פערברענגען דעם האָניג חודש.

אָנגעקומען אין בודאַפעשט אויפ'ן וועג קיין פאַריז, קלינגט דער יונגערמאַן אָן טעלעפאָניש כלומרשט אין זיין פאַבריק און זאָגט צו זיין פרוי:

— מיין טייערע, וואַרט צו אין דעם דעם רעסטאָראַן אַ פערטעל שעה, איך פאָהר צו אין מיין פאַבריק און קום באַלד צוריק!

עס געהט אַוועק אַ פערטעל שעה, אַ האַלבע שעה, אַ שעה, דער מאַן קומט נישט צוריק. די פרוי נעמט אַן אויטאָ און פאָהרט אין פאַבריק. זי בעט מ'זאָל זי אַריינפיהרען צום דירעקטאָר אין קאַבינעט, זי געהט אַריין און דערזעהט איהר מאַן; און זאָגט צו איהם אַ שמייכל:

— נו, לאָזען אַזוי וואַרטען דיין פרוי אין אַ רעסטאָראַן באַלד אין'ם האָניג חודש איז נישט שעהן!

דער דירעקטאָר אָבער ענטפערט איהר:

— מאַדאַם! איך פערשטעה גאָרנישט. איך האָב נישט חתונה געהאַט, איך האָב נישט קיין האָניג חודש...

— ווי אַזוי? און דו לייקענסט? וואָס ביזטו משוגע? — שרייט אויס די פרוי און חלשט. דאַן טעלעגראַפירט זי צו איהר פאָטער, יענער קומט גלייך צו פאָהרען און דאָ ווערט די גאַנצע זאַך אויפגעדעקט:

דער דירעקטאָר פון דער פאַבריק איז טאַקי אַ בחור. דער מאַן איז זיינער אַ קוזען, וועלכער איז צו איהם ענהליך ווי צוויי טראָפּענס וואַסער. דער קוזען טראָגט דעם אייגענעם נאָמען און איז אַ בעקאַנטער שווינדלער. ער האָט געאַרבייט אויף דער זעלבער פאַבריק און מ'האָט איהם אַרויסגעוואָרפען פאַר פערשידענע שווינדלערייען. די צוויי קוזענס זענען אַזוי ענהליך צו זיך, דאָס בשעת איינער פון זיי פלעגט קומען אין פאַבריק האָבען די אַרבייטער אַליין נישט געוואוסט, צי דאָס איז דער קוזען אָדער דער דירעקטאָר.

די שעהנע עדית ווערט טרויעריג, זי איז אָבער אַזוי שעהן, אַז דער דירעקטאָר פון דער פאַבריק, דער בחור פערלירט נישט קיין צייט און בעט ביי איהר פאָטער איהר האַנד און סיי דער פאָטער, סיי די טאָכטער געהן דערויף איין.

אָבער כדי חתונה צו האָבען דאַרף פרוי עדית פריער אָפּ'גט'ן איהר ערשטען ענטלאָפענעם מאַן. יענער זיצט זיך רוהיג אין פאַריז, גוטען לעבט אַ טאָג און שרייבט צו זיין שווער:

— אויב איהר ווילט אַ גט און ווילט נישט האָבען קיין סקאַנדאַל — שיקט מיר צו נאָך 100 טויזענד פראַנק.

מאַדאַם עדית וועט איצט קאָנען בעקומען געריכטליך דעם גט און חתונה האָבען מיט איהר אמת'ן בעשערטען, דעם אמת'ן פאַבריק־דירעקטאָר.

קאָנפערענץ פון אַמעריקאַנער רעפאָרם־קהלות.

נ י ו י אָ ר ק. (י.ט.א.) די טעג איז אין קלעווילאַנד פאָרגעקומען די 30 טע יאָהר־קאָנפערענץ פון פערבאַנד פון יודישע רעפאָרם־קהלות אין אַמעריקא. פיל רעדנער האָבען פעסטגעשטעלט אַז די אָרטאָדאָקסישע בעוועגונג איז נאָך אַ זעהר שטאַרקער פאַקטאָר אין יודישען לעבען און די רעפאָרם־בעוועגונג דאַרף נאָך אויסשטעהן אַ שווערען קאַמף מיט די יודישע טראַדיציעס. עס איז איינשטימיג בעשלאָסען געוואָרען זיך אַנצושליסען אין דעם וועלט־פערבאַנד פון ליבעראַלען יודענטום. אין דער קאָנפערענץ האָט זיך אויך בעטייליגט דער בעקאַנטער פאָליטיקער הענרי מאָרגענטוי. אויף דער קאָנפערענץ איז געזאַמעלט געוואָרען אַ האַלבען מיליאָן דאָלאַר לטובת דעם פערבאַנד פון די רעפאָרם־קהלות.

די קאָנפערענץ האָט אויך אָנגענומען אַ רעזאָלוציע, וועלכע ווענדעט זיך צו דער אַמעריקאַנער רעגירונג, אַז זי זאָל אויסמיידען יעדע מלחמה־מעגליכקייט און פאָרזעצען די שלום־אונטערהאַנדלונגען מיט מעקסיקא.

„אין נאָמען פון פראַנקרייך"

וועט פעראורטיילט ווערען דער ווילדער, באַרבאַרישער אַנטיסעמיטיזם.

פ אַ ר י ז. (יט"אַ). דער אַדוואָקאַט פון שלום שוואַרצבאַרד, הענרי טאָרעס, האָט אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן אויפרוף פון פערבאַנד פון דער יודישער יוגענד אין פראַנקרייך, אײַנגעשיקט צום פערבאַנד אַ בריף, אין וועלכען ער בעהאַנדעלט דעם כאַראַקטער פון גרויסען פראָצעס, וואָס דאַרף פאָרקומען. דער טראַגישער פאַקט וואָס איז פאָרגעקומען אויף כאַסין־גאַס — שרייבט טאָרעס — וועט דאַרפען איצט אָנגעשאָצט ווערען אין געריכט זאָל. אין אַזאַ גרויסער פראַגע טאָר מען זיך נישט אַריינלאָזען אין באַנאַלער פּאָלעמיק; דורך דירעקטע עדות, דאָקומענטען און מאַטעריאַלען וועלען בעוויזען ווערען די אויסערגעוועהנליכע ליידען פון די יודען אין אוקראַינע. עס וועלען בולט געשילדערט ווערען די ביי־זע פוגות, וואָס האָבען זיך אָנגעזאַמעלט אין מזרח־איירופּא און האָבען געפונען דעם אויסדרוק אין די פּאָגראָמען אויף יודען. אין נאָמען פון פראַנקרייך וועט פעראורטיילט ווערען דער ווילדער, באַרבאַרישער אַנטיסעמיטיזם.

טעאַטער „סקאַלאַ", ציגעל־גאַס 18.

גאַסטראָלען פון בעריהמטען אַרטיסט

יוליוס אַדלער

צוזאַמען מיט זיין אויסגעצייכנעטען אַנסאַמבל. פרויען: הדסה, האַליטש, רעגינאַ, סאַלאַמאָן, שייעוויטש. מענער: ברין, ראוי, קורץ, קאָן, קראַנק, שטאָקפעדער, ראַטשייז און אַנדערע.

פרייטאַג, ד. 11. פעברואַר, 8.30 אָוונט די גרויסגעצייכנעטע פיעסע פון ווילדגאַנס
ליבע־עראָטיק
די הויפּט־ראָלע „ד״ר מאַרטין" — יוליוס אַדלער.

שבת, ד. 12 פעברואַר, 3.30 נאָכמ. צו ביליגע פרייזן די בעל. פיעסע
תלמיד חכם
די הויפּט־ראָלע „תלמיד חכם" — יוליוס אַדלער.

שבת, דעם 12. פעברואַר, 8.30 אָוונט גוטסקאָוו'ס בעריהמטע טראַגעדיע
„אוריאל אקאָסטאַ"
די הויפּט־ראָל „אַקאָסטאַ" — יול. אַדלער.

מאָנטאַג, דעם 14. פעברואַר, 8.30 אָוונט — גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג צו ביליגע פרייזען „דער ישיבה־בחור".

בילעטען אין קאַסע פון טעאַטער „סקאַלאַ". אימפּרעס.: אַ. שטאָקפעדער.

אין פּראָבען: נייעסטער אַמעריק. שלאַגער מיט געזאַנג און טענץ „דער בלינדער מאַלער"

4־טע (לעצטע) רשימה פון די זוכי בגורל אין

„אמאי־פרעמיען־קאָנקורס פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

צו 1 בילדער חאַבערי געהאָנגען:

81) מאַלאַ פּאָלאַק, סאַלנאַ 5

צו 2 בילעטען אין קינא.

52) ר. לעמאַן, זגערזשער 71

83) מלך סטודענבערג פראַנציסקאַנער 4

84) קאָפּעל באַטש, נאָוואָמיעסקאַ 20

צו 1 פאָטאָקאַרטען־אַלבום.

85) יצחק גראַנאַס, קעלבאַך 13

86) משה ראָזדיאַל, קאָנסטאַנטינער 49

87) ז. גאָלדקראַנץ, אַלעע 1 מאַי 16

88) א. ראָזענצווייג, וואַכאָדניע 22.

צו 1 פאָטאָגראַפישע פאָסטקאַרטן

89) מ. יאַקובאָוויטש, אַלעקסאַנדראָווס. 24

90) ש. פיערניק, זגערזשער 59

91) ר. קאַלב, לאַגעווניצקאַ 16

92) לייב קלעפּאַטש, פראַציסקאַנער 57

93) מ. קאַליש, וואָלבאָרסקאַ 28

94) גרשון טענענבוים, מלינאַרסקי 16

95) מ. זאַגאַיסקי, וואָלבאָרסקי 33

96) א. יאַקובאָוויטש, אַנראָראָווא 20

97) חיים ראָזענבלום, מלינאַרסקאַ 15

צו אַ האַלב טוץ פאָסט־פאָטאָגראַפיעס.

98) פראַניאַ אַמועל, זגערזשער 80

99) אהרן רידעל, זאַכאָדניאַ 31

100) מאַקס בעטציינ, נאָוואָמיעסקאַ 34

די דאָזיגע זוכי בגורל ווערען געבעטען צו קומען אָפּנעהמען די געוואונענע פרעמיעס פרייטאָג, דעם 11. פעברואַר ה.י.

„די שוואַרצע כריזאַנטעמע".

17) עקזאָטישער ראָמאַן.

— איך בין דאַן אַלט געווען דרייצעהן יאָהר — האָט די פרינצעסין דערצעהלט — ווען איך האָב זיך אין שפּאַס און אינגאַנצען נאַאיוו אָפּגעגעבען צו אַ פריינד פון מיינע קינדער־יאָרען. דאָס איז פּשוט געווען אַ שטיפעריי, און איך האָב צו איהם גאָרנישט געפיהלט אַ חוץ קינדערישע פריינדשאַפט. מיר האָבען שטענדיג צוזאַמען שפּאַצירט איבער'ן פּאַרק און איבער וועלדער, מיר האָבען זיך באַנאַנד געשיפט אויפ'ן טייך און צוזאַמען אויפ'ן קול געזונגען אונזערע פרעהליכע לידלעך. איך האָב געשפּילט אויף אַ סאַמיזע (אַזאַ גיטאַרע) און ער האָט געזונגען.

— וואו זשע איז ער איצטער? — האָט דער דאָקטאָר אומרוהיג אַ פרעג געטון.

— ער איז דער'הרג'עט געוואָרען אין אַ שלאַכט ביי פּעקין.

— און דו האָסט אין איהם פערגעסען?

— זעלבסטפערשטענדליך! און כדי עס זאָל מיר נישט זיין אומעדיג, האָב איך זיך פערנומען מיט פלירט. מיך האָט עס געוויילט, וואָס מאַנסביל קאָכען זיך אויף, בעת זיי פעריהרען מיך. און זיי, פערקעהרט, האָט עס אַרויסגעבראַכט פון די כלים. מען האָט מיך פערגעטערט, אָבער קיינער פון זיי האָט נישט געהאַט די העזה צו זיין אייפערזיכטיג אויף מיר!

דער דאָקטאָר האָט זיך טרויעריג פערקוקט אין דער ווייטקייט, און אַראָפּגעלאָזט דעם קאָפּ.

— איך פערשטעה דיך נישט, כריזאַנטעמאַ! דאָס אַלץ, וואָס דו דערצעהלסט איז אַזוי מאָדנע אומבעגרייפליך! און דאָס אַלץ האָט דיר גאָר נישט געאַרט?

כריזאַנטעמאַ האָט ווידער אַרומגעקלאַמערט זיין האַלז.

— טייערער מיינער, פערגעס אין דער פערגאַנגענהייט! די געגענוואַרט און די צוקונפט איז אין דיין האַנד. פון דיר וועגדט זיך עס, אַז איך זאָל קיינמאָל נישט האָבען קיין פערלאַנג דיך צו פערראַטען — מיט אַ געדאַנק אָדער מיט אַ בלאָק אפילו. איך בין דאָך איצט אַזוי גליקליך, און עס איז מיר אַזוי לייכט און גוט לעב'ם דיר!

דער דאָקטאָר לעווי האָט שווער־אָטעמענדיג, געשוויגען.

כריזאַנטעמאַ האָט פאָרטגעזעצט:

— פערגעס נישט, אַז איך בין אַ יאַפּאַנערין, און ביי אונז אין לאַנד ווייסט מען נישט פון חתונה האָבען אויס ליבע. דער מאַן איז ביי אונז אַ נויטווענדיגקייט, און איהם קלייבט אויס דער פאָטער, דער עלטערער ברודער אָדער אַן עלטערער קרוב פון דער מיידעל. ביי אונז זעהט די כלה איהר חתן נאָר פערביי געהענדיג די ליבע ביי דער יאַפּאַנערין הויבט זיך אָן נאָך דער חתונה, און ביז דאַן גיט זי זיך אָפּ געהאָרכזאַם, לויט איהר פערלאַנג.

— און די מענער? — האָט דער דאָקטאָר אַ פרעג געטון.

— די מענער ווייסען פון גאָרנישט. די יאַפּאַנערין פערווישט די שפּורען פון דער פערגאַנגענהייט, און דער מאַן איז געוועהנליך אויף אַזוי פיל קלוג, אַז ער פרעגט נישט, ווי זיין ווייב האָט זיך אויפגעפיהרט פאַר דער חתונה.

— פונדעסטוועגען, רעכען איך, אַז די פרויען האַלטען פאַר זייער חוב עהרליך און אָפען צו מודה זיין זיך פאַר זייערע מענער?...

— מודה זיין זיך, אין וואָס?

— אין אַלץ...

— קיינמאָל טוען זיי עס נישט, אָדער — זעהר זעלטען! אַזאַ מודה זיין זיך וואָלט מיט זיך געבראַכט בלוטיגע נקמה; און מיר שווייגען דעריבער, נישט וועלענדיג שטעלען אין סכנה דאָס לעבען פון אונזער פריינד.

— דאָס איז שרעקליך! איך וואָלט קיין מאָל נישט איינגעגאַנגען דערויף, אַז מיין ווייב זאָל מיר נישט פערטרויען אַלץ פאַר דער חתונה. איך וואָלט דאָס פון איהר געפאָדערט — און נישט גוט וואָלט געווען מיט איהר, ווען זי וואָלט מיך אָפּגענאַרט!

— דיר, פריינד מיינער, האָב איך אַלץ געזאָגט. צווינגט מיך אָבער נישט אָנצורופען נעמען. דו וועסט זיך מיט זיי אין לעבען נישט בעגעגענען, און אויב אפילו דער גורל וועט דיך מיט זיי צוזאַמענשטויסען — וועסטו עס נישט וויסען, און דאָס וועט דיך נישט בעאומרוהיגען.

— גאָט מיינער, ס'איז דאָך גרויזאַם! שטעל זיך פאָר, מיר וועלען זיצען זאַלבאַדריט מיט דיין געוועזענעם געליבטען, און איך וועל אפילו קיין אַהנונג נישט האָבען דערפון... דאָס איז שרעקליך, גרויזאַם! איך וועל בשום אופן נישט קענען מיט דעם שלום מאַכען!

— עגאָאיסטען זענט איהר, מענער! שוין־זשע מיינט איהר, אַז אונז מעג מען נאַרען אונבעשטראָפטערהייט? מיינסטו טאַקי אַז איך וואָלט דיר געגלויבט אין דיין אַבסאָלוטער טריי, ווען דער גורל וואָלט אונז צושיידט אויף עטליכע חדשים, אָדער אויף אַ יאָהר?

— אָ, דיר וואָלט איך קיין מאָל נישט פערראַטען! ס'איז אונמעגליך!

כריזאַנטעמאַ האָט כיטרע אַ קוק געטון איהם אין פּנים, ווי עס לענדיג אַדורכדרינגען זיין נשמה דורכ'ן וואונדערבאַרען גלאַנץ פון זיינע אויגען.

דער דאָקטאָר האָט זיך פערשעמט און איז ענטשווינען געוואָרען.

— ערקלער מיר, טייערער, פאַרוואָס פאָדער איך נישט פון דיר, דו זאָלסט זיך פאַר מיר מתוודה זיין? — האָט איהם כריזאַנטעמאַ אַ פרעג געטון — פאַרוואָס פרעג איך, קען איך נישט זיין אין אַזאַ לאַגע ווי דו, למשל, ווען דו וואָלסט געשענקט דיינע לאַסקעס צו אַן אַנדער פרוי, איידער דו האָסט זיך צוזאַמענגעטראָפען מיט מיר? דאָס איז דאָך אַ גאַנץ מעגליכע זאַך.

דער דאָקטאָר האָט נאָך אַלץ געשוויגען, און שטאַר נישט אויפגעהערט צו קוקען אין דער ווייטקייט.

— נישט לאַנג האָסטו מיר פאָרגעוואָרפען, אַז עפּיס פאַרגעפיהלען מאַטערען מיך... צו ביזטו נישט טרויעריג דעריבער, וואָס מיט דיר האָבען פּאַסירט אַזעלכע זאַכען, וועלכע וועלען זיך שוין מעהר נישט איבער'חזר'ן אין אונזער לעבען!?

— דו ביזט גערעכט! אינגאַנצען גערעכט! מיר דאַרפען איצט וועגען גאָרנישט טראַכטען. איצט איז די צייט, ווען מיר זענען ביידע גליקליך.

— אודאי, טייערער מיינער! דאָס לעבען איז דאָך אַזוי קורץ, און אונזער פרויען־לעבען — בפרט... לאָמיר זשע נישט פערפינסטערען די גאָלדענע מינוטען פון גליק מיט עפּיס סברות און מיט ערוואַרטונגען אויף עפּיס אומבאַגנעהמע טרויעריגע זאַכען. לאָמיר שפּאַצירען אַ ביסעל: איך בין נאָך נישט געווען טיף אין דעם וואַלד!

(פאָרטזעצונג קומט)

פראָקוריסט פון ערשטקלאַסיגער קאָמאַנדיט-געזעלשאַפט

Reitzig & von Ahlefeldt

BERLIN

קויפט הייזער אין בערלין

מעלדונגען: **Tcichner**

Grand-Hotel לאָדז

צימער 349 פון 10 ביז 12 און פון 3 ביז 5 נאָכמיטאָג.

833

OGŁOSZENIE.

Magistrat m. Łodzi wzywa wszystkich mistrzów kominiarskich, zamieszkałych w Łodzi, a reflektujących na wycier kominów w mieście, do złożenia odpowiednich podań wraz z świadectwamj. Podania przyjmuje Wydział Gospodarczy, Plac Wolności No. 14, pokój No. 36, do dnia 12 lutego włącznie.

Łódź, dnia 7 lutego 1927 roku.

MAGISTRAT m. ŁODZI.

בעקאַנטמאַכונג.

די בעוואוסטע וואַרשאָווער פירמע א. ג. **J. KRZYPOW** האָט ערעפנעט -:- אין -:-

לאָדז, 16 בענעדיקטא 16

א מעבעל-לאַגער

קויפט און פערקויפט אַלערליי מעבעל, דיוואַנעס, ניי-מאַשינען, ווי אויך גאַרדעראָבען. אַנטיקען און פעלצען, כ'קויף פיאַנינאָס, און כ'צאָהל די העכסטע פרייזען קומט און איבערציינט אייך

289

פאַדערס איבעראַל

נאָר פאַטענטירטע

פעלד-בעטען

פערזעהען מיט דער פאַבריקס-מאַרקע

PALMA-PATENT

פאַר חעלכע מיר גאַראַנטירען.

אויך שטענדיג אויף לאַגער אין א גרויסען אויסוואַהל: ניקעל-בעטען, קינדער-בעטען, מאַטריקאַנקעס, קינדער-וועגעלעך, שאַטקאַלעס און געבעטע מאַטראַצען.

ביליגסטע פרייזען! רעעלסטע בעהאַנדלונג! ביליגסטע פרייזען!

לאָדז, פולנאָצנאַ 24.

מוטערס!

פערלאַנגט אין די אַפטייקען און סקלאַד-אַפטעקס שנעס דעם היגיענישען

פודער פאַר קינדער

„Puder Dzidzi"

7571 (מיט'ן העהנדעל)

וועלכער דערהאַלט דעם קינד'ס קערפער אין געזונדהייט און ריינקייט.

א שאַכטעל 60 גראָשען.

עד מתי עצל תשכב?

ווי לאַנג וועסטו וואַרטען מיט דיינע איצטיגע און פאַר-מלחמה'דיגע וועקסלען?

מתי תקום משנתך?

ווען וועסטו קומען אין ביוראָ

17 פעטריקאַווער 17

2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג **זאַכאָדניאַ 52**, וואו מ'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס לויט'ן אוסטאַוו, קלאַוזולעס, ואַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטערט אין פוילען, אַפּעלאַציעס, אַפּאָזיציעס, אַדוואָקאַניעס, רעקורסען, וועגען פעטער אין קאָמיסאַריאַט-רושאַנדו, ביטעס וועגען דירה און אויסזאָגונג ראַזיעמטשי און אין אַלע פאָליציי-בעצירקען, שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראָווינעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

רעכט-קאָנסולענט **י. מאַנעלא,**

פעטריקאָווער 17 זאַכאָדניאַ 52

שנעל, רעיעל און ביליג!

שייטלעך

גוטע אויסאַרבייטונג, רעיעלע בעהאַנדלונג. צו בעקומען **קאַמיענגא 5**, 2-טען הויף לעצטען איינגאַנג, 2-טען שטאָק ביי „בצלאל" פאַרזשיצקי.

Dr. med.

Braun

פאַלודניאַוואַ 23

טעלעפאָן 40-26

ספּעציאַל-ארצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע.

בעהאַנדלונג מיט ליכט-ראַדיום-ליכט (האָר-אויספאַל)

נעמט אָן פון 9—12 פריה און פון 5 — 8 אָוונט

Akuszerka

E. Sklarowa

האָט זיך איבערגעצויגען פון פאָמאָרסקאַ 35 אויף

ווילענאַ 47, וו. 18

געבורטס-הילף פריוואַט און פאַר מיטגלידער פון דער קראַנקען-קאַסע.

306

Dr. med.

L. Pikielny

ספּעציאַל-ארצט, פאַר נירען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען

Nawrot 8,

telefon 19-90.

עמפּפאַנגט פון 4—7 אָוו. 641

Dr. med. **Ludwik**

Rapeport

Pr. Narutowicza 25 (Dzielna) tel. 44-10.

ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן - קראַנקהייטען.

נעמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָוונט.

שבת, דעם 12. פעברואַר — **פילהאַרמאָניע-זאַל** — שבת, דעם 12. פעברואַר

אַ גרויסער מאַסקען-באַל

לטובת דעם לאָדזער יודישען פרויען-שוץ-פעראיין.

פרעכטיגע דעקאָראַציע-איבעראַשונגען, פיל אַטראַקציעס, צוויי אָרקעסטערס, א גרויסער בופעט קאָנדיטאָריי. מעסיגע פרייזען. אָנהויב 11 אַ זייגער אָוונט. אָוונט קליידונג. :--: בילעטען אין דער קאַנצעלאַריע פון פעראיין, ושעלאָנא 11, אין טאָג פון באַל—ביי דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע פון 7 אין אָוונט אָן.

830

זאָגט ווענעז אייער געזונד!

די „שווייצאַרישע ביטערע קרייטער" (מיט דער מאַרקע „Kogut") זענען ענטשפרעכענד ביי מאַגען-קראַנקהייטען קישקעס, אַבסטרוקציעס און גאַל-שטיינער.

„Szwajcarskie Gorzkie Zioła"

זענען א מילד און נאַטורעל דורכרייניגונגס-מיטעל, וואָס פערלייכטערט די פונקציעס פון די פערדייאונגס-אָרגאַנען און ווירקען געגען דיקקייט. די „שווייצאַרישע ביטערע קרייטער" ערוועקען אַפּעטיט.

צו פערקויפען די אַפטייקען און סקלאַד אַפטעקעס א שאַכטעל צו 1.50 זל. הויפט-סקלאַד איז די אַפטייק פון

A.Gąsecki Warszawa, ul. Leszno 41

מיר שיקען אַרויס אַמוועניגסטען 2 שאַכטלען נאָכ'ן ערהאַלטען פון 4.30 זל. (מיט איבערשיקען).

1462

מעבעל

אין גרעסטען אויסוואַהל רעיעל און ביליג מיט די בעסטע בעדינגונגען בעקומט מען נאָר ביי ה'

ווינטער, הילינסקי 41,

פראָנט-געשעפט

669

כ'קויף אַלט מעבעל און צאָהל די העכסטע פרייזען.

מאַסאַזש- און הייל-גימנאַסטיק-שולע און קאַבינעט

פון דר. מעד. ב. שמירגעלד

צעגעלניאַנאַ 6, טעל. 51-89

ריקענבייגער-פערקרימונגען, פּאַראַליזען, נערווען-שמערצען, פעטזוכט, אַרטרעטיזם, שטוהל-פערשטאָפונג, גינעקאָלאָגישע מאַסאַזשען, בעהאַנדלונג פון פיזיש שוואַכע קינדער (גרופען). נאָך דעם ענדיגען די שולע, ווערט אַרויסגעגעבען א צייגניס.

עמפּפאַנג פון 3 ביז 5.

לעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און צאָהן-ערצטליכער קאַבינעט

„SANITAS"

צעגעלניאַנאַ 29, טעלעפאָן 44-51

בעראַטונג 3 זל.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונט

ד״ר וואַלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	3—4
ד״ר הערשנער	קינדער-קראַנקהייטען	9½—12 4—5
ד״ר שיפמאַן	אינערליכע קראַנקה.	11—1 5—6
ד״ר לובימאָוו	הויט- און געשלעכט קר.	12—2
ד״ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	1—3
ד״ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12.30—2
ד״ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	1 —
ד״ר בערגמאַן	פרויען און געבורטס-הילף	3—4

מיקראָ-סקאָפיע, שפּריץ-שפּריצונגען ווי שטעמפלען א. ז. וו. פּאַקען-שטעמפלען, קונסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג, אַמבולאַטאָריע פּראָצעדורן, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג — וויזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אונטערזוכט אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אורין, פליעגמע און בלוט.

2120

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען א דענטיסטישער קאַבינעט

עס נעהמען אָן:

ד״ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	10 - 2 נ״מ.
ד״ר לאָזשינסקאַ סטאַראָפּאָלסקאַ	צאָהן-אַרצט	3—7

קינסטליכע ציינער, קאָראָנען, פּלאָמבען א. ז. וו. די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

לעטשניצע פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד״ר ראַבאַוואַלסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	11-10 3-2 6½-7½
ד״ר רוזשאַנסקי	הויט- און געשלעכט-קר.	11—10 2—1
ד״ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	2-1 8-7
ד״ר יוסטמאַן	נערווען-קראַנקהייטען	2—12
ד״ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	12-10 5-4
ד״ר פּאַפּיערני	פרויען- און געבורטס-הילף	1-11½ 6-5
ד״ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייטען	4-3 ז 2-1
ד״ר ווייסבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	1-11 7-5½
ד״ר סטופּעל	רענטגען	6-4 12-10
א. גראַדזענטשיק	צאָהן-אַרצט	7—3
נ. ראַזעס	צאָהן-אַרצט	2—9

צאָהן-פּלאָמבירונג, בעלייכטונגען, קאָראָנען, פּלאָמבען, א. א. וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

רענטגען-אינסטיטוט

הילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגען-שטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. א קורס פאַר פעלדשער.

אימפונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכם.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

וויזיט אין דער שטאָט.

— ד״ר —

י. הערשפינקעל

Zawadzka 15,

telefon 11-87

— — ספּעציאַליסט פאַר — —

קינדער - קראַנקהייטען.

נעמט אָן אינדערהיים פון 8—10 פריה און פון 3—5 נאָכמיטאָג און אין לעטשניצע „סאָמאַץ".

Dr. ADAM

Grosglik

Al. Kościuszki 27,

tel. 51-78

הויט און וועגערישע קראַנקה. רענטגען און ליכט-הייל אינסט. נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונט.

Dr. med.

STUPEL

Szkolna 12

ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און ווענערישע קראַנקהייטען, מ ע נ ע ר - ש וו ע כ ע, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.

נעמט אָן פון 6—9 אין אָוונט, פרויען—12 ביז 3 נאָכם. 873

Dr. Z.

Rakowski

ספּעציאַליסט פאַר אויערן, נאָז, האַלז, און לונגען-קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9

טעלעפאָן 27-81.

שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.מ.

דאַנטיסט און צאָהנטעכניק

י. ביטענסקי

5 קאָנסטאַנטינער 5

נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָוונט.

פרייזען ביליגע! בעראַטונג אָהן געצאָהלט

אַבאָנאַמענטס-פּרייז:

אין לאָדז: א חודש — 4.00 זלאָטעס. אויף דער פּראָווינץ ...

אַנאָנסען - פּרייז: ...

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg.

Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i drukiem „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.